

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**[Super Digesto veteri. 2]Lectura super secunda parte
Digesti veteris**

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 6. Feb. 1492/93

Incipit liber .xxij. De usuris.

[urn:nbn:de:bsz:31-318397](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-318397)

ADDE. vt per ang. con filio clxxvj. cuz precedēti.

a CAdditio. no. q. presu mitur p fen tētia confir mante scdm Bal. per illū ter. in aut. si quis de epī. sco. au. in fi. z dicit Bal. in. l. inuitus C. de pcur. q. l. p. p. fen tentia presu matur: tamē pōt dñs pro bare voluz z culpaz cōtra pcur. con tra quez ē la ta sententia. z etiam de i stantia sentē tie: z an ista presumat p fētia q. ap pellanti incū bat onus p bandi vide i l. bi q. ad ci. uilia. C. de ap. z quātz opes hec p sumptio pro sententia vi de sing. bar. in. l. constitu tiones d. ap. z psumitur iudicem suū officium re ete exercuis se. c. in presē tia d. renūc. c. tñ iter. de re iudi. c. bo ne mēorie. d. elec. z no. glo. i. c. quo niaz contra. de proba. z adde etiaz q. psumitur p notario no. in. l. quoties in prin. ff. de here. insti. Itēz adde q. psumitur p dclaratōzio. dicit spe. in titulo. d. em. pt. z ven. §. nunc viden. dum. v. hoc quoqz. b CSecūdo no. z p istuz ter. dicit cy. z Bal. in. l. fi. C. de reb. alie. nō alie. q. si quis p hiberetur ac quirere rem potest tamē i pigmō ac cipere. c q. Cū liber tatis. vi de Bald. i. l. i. in. ij. q. C. de piculo et comod. rgi vendi.

tur appellare. scdo z tertio nō. Sz glo. ij. isti. §. dic p rariuz z male. fuit. n. additio z ita dicebat ricar. mal. ABar. Sil. z Jac. but. Ho. etiā ex ista glo. q. sententia presumitur iuste lata.

Em hereditarias

Ex hac enī. l. nota q. l. plures teneant in solidū ex natura rei i obligationē deducte: qz ē idiuidua d. ipsi natura vel quo ad solutionē. q. tñ nō dicunt duo rei: nec inter eos ē locus bñ ficijs duoz reoz. i. de h. ob. l. ij. §. si tñ he res dixi i materia de duo. reis cuz tractauit qūter pstituant duo rei. Bar.

I cum uenditor.

Nota q. hypobeca aduocat nudā pos sessionē. z ex hoc d. zcludi in libello i hypothe caria. quare peto possessores p dēnari ad tradē dū rez possidendā in cām dicti pignoris donec soluat mibi. q. plene examinavi. i. l. rē alienā. §. de pigno. act. C. scdo. no. q. emptor ad denun ciationē venditoris nō cogit intētare actionez que sibi suo nomine non competit.

U libertatis

Mo. q. qñ q. exprimit certā cāz ex q. nō vult teneri d. cuictioe q. ex ea non teneatur etiā ad p. c. restitutionez.

Seruus Allegat qdā istū. §. vbi duo ppvnu ibi vnu tñ qd colligif isto mō. Ille q. d. reddet rōes. iō eas reddat: vt soluat reliqua: z sic sunt duo propter vnu. s. pro pter solutionem reliquozuz. si ergo vnuz tñ isto rum exprimitur sufficit.

I plus.

Nota. Mo. q. pactum iudicis censet factū p. is. C. Se

cūdo no. q. aliud est qñ quis vēdit. aliud qñ fin gif vendi. nam isto secundo casu nō tenetur ad totale interesse. Bar.

C De exceptioe rei vēdite z tradite. Rub. Ex. l. sequenti.

C An pcur. possit habere fidē d. p. cio vēdēdo.

Arcellus.

Si quis

Iste. §. facit ad q. q. pcurator possit vēdere z hēre fidez de p. cio. ad q. facit. §. de insti. l. q. cumqz. §. itez si cuz insti tor. z. l. a. d. i. no. pio. §. i. j. de re iudi. z. l. si pcurator. de iure h. ci. z habes no. in. l. inciuile. C. de rei ven. Bar.

C Incipit liber. xxij. De usuris. Ex. l. sequenti.

C In his q. veniūt ex mora attendit locus vbi mora cōmittit nō vbi ptractus celebratur.

Am in iudicio.

Opp. z videt q. dbeat inspici i istis accessionib. p. suctudo loci vbi petat seu vbi solui d. l. vnuū §. si cer. pe. z d. triti. l. i. hac. So. intellige hic dū dicit vbi ptractū est vbi actū vi det vt soluat: vt. l. ptractū. §. de act. z ob. C. lō tra hoc videt. §. ti. ij. l. si fundus. vbi inspiciat lo cus ptract: hoc ē vbi sba ptract. pferunt: nō vbi solutio d. fieri. So. qdā sunt q. veniūt ex cō suctudine eo ipso q. ptractus ē celebrat: z tūc inspiciamus locū celebrati ptractus. vt. l. ptracta. C. Quedaz veniūt pp. moraz adhibita circa ea q. veniūt i ptractu. z tūc inspiciamus locū vbi fie

ri d. solutio: q. ibi ptractū mora. Et de p. dictis plene dixi i. l. p. ctos populos. C. d. sū. tri. z. fi. ca. Qd facit ad qōnē quā habui de facto. Quidaz p. misit pecuniā alicui d. adaz p. usij z alibi fuit cō tractū. mō p. usij ē statutū q. pena adiecta q. nita ti nō exigat. dicebat q. nō obstabat statutuz qñ debeat peti q. nitas p. dicta: q. inspiciam locū cō tractus. Ego dicebā p. tra: q. inspiciam locū cō tract: i. his q. veniūt ex natura ptract: vt. l. si sū dus. §. ti. ij. sed in his que veniūt ex mora inspici mus locum vbi mora committitur vt hic.

Socius

Op. q. futuri tps tract. spe crat ad iudicē. vt. l. i. C. d. sen. q. sine cer. quā. Gl. hic dat duas solutiōes. breui ter tex. soluit hoc. nā hic erat i potestate actoris facere ne i futuz debeaf exigēdo sorte i. l. cōtra ria sec. merito ibi tract. futuri tps spectet ad iudicē sic ēt soluit p. rariū. l. hax. z. l. legi. §. si h. vē. sic intelligit. C. de fideic. l. i. z d. p. scrip. xxx. an. l. male agit in qbus si aliqd debet anuuz possuz petere: vt p. demneris p. p. nti tpe. z tunc ēt p. fu turo. dixi plene i. l. i. C. de sen. q. sine cer. q.

Ex. §. sequenti. C. Habet rō pene in quā incidit ille q. p. cūz rei vēdite recipere d. bebat z nō recepit ab emptore.

Sap. Querit glo. qd si debitor cui debe serat alteri penā si pecuniā nō daret in quā pe naz incidit: q. soluere nō potuit eo q. ibi solutū nō fuit an istū pene hēbit rō. Erte ista qō non bñ adaptat ad tex. q. tex. loqf in actionib. stri cū iuris. qō vero ista forma i actionib. bone fi dei. tñ glo. nūdet z dicit q. istū pene hēbit ratio vt. l. iuris iurā. a. debitor. §. de iure iurā. cuz eiz in ius non veniat ratio interesse intrinseci habef ratio interesse extrinseci.

Ex. l. sequenti. C. Titulus an excuset a fructib. p. cipiēdis: ibi. Altio. Et an rōe p. is i debite re. excuset a to to vide in fi.

A fideicommiss.

Si mo ra nō pcedit reus nō tenet de fructib. p. cipiēdis ista tps qd dat iudicatis. secus si mo ra iudicis pcessisset. h. d. primo ponit rescriptū ipatoris. so illō interpretat. tertio illō extēdit. sa ibi q. decretū. tertia ibi in his quoqz. C. Mo. ex hac. l. qd dixi i sumario. C. scdo no. q. nō pōt facile euenire: vt pueniat ad iudiciū mora nō p cedet. C. Tertio no. qñqz istō euenire. C. Ele nio ad glo. z ante q. formē p. raria reuoco in du biū intellectū nfe. l. f. de qb. hic loqf glo. magna dicit q. primo loqf de p. cipiēdis z nō d. p. cepris indistincte tñ: q. nō d. z remanere i lucro. ideo nū def in tex. Alij dicūt q. hic loqf i fructibus p. ce ptis. z istoz opi. t. agif in prin. magne glo. z pro eis fac: q. heres hz titulū. z sic titulus excusat a p. cipiēdis qd nō ē vez: q. dñiū directa via trā sit in legatariū. C. Preterea posito q. dñiuz nō trāsit saltē debet fundus legatario actione p. lo nali q. hz instar bone fidei. z sic tenet de p. cipiē dis ex tpe more. imo ēt si esset stricti iuris tenet de p. cipiēdis post litis p. test. vt. l. cuz fundus. §. si cer. pe. z. §. l. p. xi. z illō qd dicit q. titulus excu sat a p. cipiēdis ē vez i eo q. cōuenit rei vēdi. sec. in eo q. quēnit pp. riaz obligatiōe vt hic. C. Hoc p. misso op. z ista oppositio t. agif in p. rima glo. z videt q. infra tps q. drimestre nō teneaf de fru ctibus vt. l. fi. C. de vsur. rei iū. So. ibi loqf i vsu ris. hic vero in fructibus. C. Op. in fi. d. offi. iu di. §. i. So. ibi loqf qñ agif actione in rē in qua

C Seruus adde. l. et docto. in. l. cum seruus per istuz ter. de con. z de mon. C. Socius. in prin. ad de Bar. in l. vbi autem non apparet §. pe. j. de v. oblig. idem dicitur in de creto iudicif ad quem nō spectat reie ctus futuri tēporis imo non valet ē ter. no. in. l. item eorum §. sed si ita. §. q. cuiusqz vni. no. f. C. Glo. ibi a lij dicunt: ti tulus excu fat a fructi bus percipi endis z alle gatur ter. in l. h. i. c. ff. de iure h. q. ti tulus senten tie non excu fat a fructi bus. melius probatur. in l. i. C. de fi. de instru. li. x. die vt ibi no. tamen ti tulus senten tie dat iustā causaz litigā di. vt no. in l. generali ter §. i. C. d. re. credi. z generaliter qñ qd possi det vt rez p totum z ē in mala fide an excuset a fru ctibus vide Inno. in. c. cōsultationi bus de iure patro. z bal. in. l. ij. C. de feruit. ver. nunc de se ptimo pūcto z q. no. bar. in. l. pompo nius. §. si iul fu. de acqui. poss.

u u

Casus in reali non habet locum qua drimestre. add glo. Bar. et doc. in. l. ij. i. col. i. C. de fru. et lit. ex pen. et p. glo. et bar. latius in. l. fi. C. de exc. rei iu.

Connuqz et vide bar. i. l. cu filio cir ca lec. ia. de are. de le. i. p. cuius dicta ampliat iste tex. et ibi vid p. dñz io. de hoc prius di co q. gl. in. scd. d. io. in l. in fideic. missaria. s. fi. ad treb. t. q. i. cau. hui. s. cu pollidi us. heres isti tut. nulla de trahit quar. ta et istud pt hic tollerari qz testor pa ter hic si co. mode puidet ret filie alit alias at sec. s. dñz io. in d. l. cu filio i. pe. col. et ad. d. no. p. bar. i. d. l. in fidei. commissaria i. pri. et i. l. bali. sta. cu. se. ad. treb. et i. casu. huius. s. cu. pollidi. cu. si. milib. no. de. trahet. iij. s. ci. hic. et hoc. seq. no. bal. i. l. p. mortē. C. de fideicō. qd. no. singu. lariter ad. l. multi. ff. di. et posthu. et q. si dtrabaf. quarta t. et bal. i. Rub. C. de reuocā. bis q. i. frau. cre. i. fi. et ibi. et ponit aliū. sing. casum. quo si detra. his q. ta et bal. et i. l. au. demus. i. v. col. C. ad. treb. hoc. in. repositatis. antiqo.

C Um de i. rez. vso i. pri. huius. et ad. hāc. l. vid. bal. i. l. i. i. q. r. ta. col. et v. C. de fideicō. et i. vj. colū. vbi hāc. l. li. mitat. et de i. tellectu hui. l. vide pul. che. ag. i. re. pe. l. sciēdū. i.

drimestre tempus nō est pstitutū. hic nō agēba tur actione psonali ex testō. **C** No. ergo casuz qz vbi certa spēs petif actioe psoali reus bz qua drimestre tps. l. glo. innuat p rariuz. in. l. cu ex ceptio. s. quaten. et ibi dixi. s. qd. me. cā. **C** Ati mo gl. hic tractat materiā fructuū. breuiter si lo qris d. legato vel fideicōmissio rei singularis. dic plene p. doc. d. vsuris et fruc. le. l. i. Si vero d. vsu ris fideicōmissi vniuersalis. dic vt. l. i. ubem. C. ad trebel. et l. in fideicōmissaria. j. ad trebel.

C Alimo aduerte qz hic videt casuz qz ratioe ptis qz indebite petif re. excuset adeo qz i. toto videat nō eē in mora. nā vides hic qz reus hīs opponebat dicēs falcidiā iminere et pp. hoc dē in toto nō eē i. mora. s. p rariū ē veritas. vt. l. i. q. solidū i. p. j. d. le. ij. et ibi dixi. et l. si qz cu. torum j. d. except. rei iu. et ibi p. Be. No. ob. hec. l. qz de bes scire qz ista exceptio cū dico falcidiā nō debe ri pōt eē in totū fideicōmissū absorbet et nihil d. bebif. vt. l. i. s. hec. verba. j. si cui plus qz p. l. fal.

Nonnunquam Nū qz roge tur restituere qz qd. superit ex hereditate. Itē qz dilatio grā fideicōmissarij apponit fruct. veniūt in restitu tionē. h. d. Bar.

Si auro. In debito speciez nō veni niūt vsure nisi p. veditioez species fuerūt in pecuniā redigende. h. d.

Si stipulatus. Licet in stipula tioe rē dari et i. sti pulatioe rē tradi nō veniūt fruct. tñ si simul iū ganf fructuū rō habet. s. si ptractus veditōis p cessit s. illuz iudicaf. h. d. **C** No. illud qd. dixi in sūmario. **C** No. tex. mirabilē qz l. i. ptractu em ptiois et veditōis dicaf talis dedit veditit et tra didit. qz illō verbū dedit nihil importat s. qz di xi in. l. fi. s. de p. di. ob. cāz. **C** Op. expfio eoz qz tacite insūt nihil opaf. vt. l. nō recte. C. de fi. dei. cō. et j. de. le. i. l. iij. ergo ista adiectio vacuā pos sessionē tradi mibi. deberet opari cū tacite intel ligaf. Glo. dicit qz illa regula fallit hic. Tu dic qz in stipulatioe fundū dari nō inest tacite vacu am possessiōe tradi qz posset dari sine traditiōe vacue possessiōis. vt. l. si fūdus. j. de fun. do. Al timo materiā hui. l. q. lter in stipulatiōib. fun dū dari. vel fundū tradi veniūt fruct. dicā. j. eo dez. l. videamus. s. si actionem. vbi glo. tāgit.

Ex. l. sequenti. **C** An titulus iualidus cōfirmet p. lōgā pstatio nē subsecutā. ibi. Heruti. Et an sola pstatioe lō gi tps. qz possit i. futuz agere. ibi. Uēiam. Et an qz qz allegat titulū et illū vult pbare ex diu tina pstatioe sufficiat. ibi. Ueniam. ad tertiū. Si at rusticus lōgo tpe dōit par caponū an pos sit cogi in futuz prestare. ibi. Quero.

Um de in rē uerso

Ex diuturna pstatioe vsuraz psumif p tracta obligatio sup vsuris. et sup sorte qtenus ē necesse ad illā pstatioe redigēdā pstatādi neces sitatē. h. d. Et hz duas pres. scōa ibi ipator. quo qz. In prima ponit qz ex diuturna pstatioe vsu raz psumif pmissio vsuraz. In sa qz ex diutur na pstatioe vsuraz psumitur pmissio sortis. **C** Op. qz l. vsure diu pstate fuerint nō tñ neces sario pstatē i. futuz. vnde v. obfate. C. de pac. l. si certis ānis. Breuiter hec ē nā solutio. qz ibi allegabaf titulus iualidus que pstatat iualidū eē. s. pactuz nudū qz nō pstatat pstatioe postea secuta. hic nō allegabaf titulus validus qz psumif ex diuturna pstatioe. **C** Scōo op. C. de vsu

ris. l. creditor. et j. de ope. li. l. operis. Sol. dicūt quidā qz ibi pstatit minoz tpe decēnio. tu dic s. glo. qz ibi fundabat se soluz ex cursu tps. tps autem non est modus tollende vel inducende obligatōis. vt. l. obligatiōuz fere. s. placet. j. d. ac. et ob. hic nō allegabatur pmissio pcedēs ve stita et ad eādez pbandā iducebatur pstatio lō gi tps. ex qz pmissio vestita psumitur. ita loq tur hic. sic ergo sm glo. habem. examinare tm tres passus. pāo qz pcedit titulus inualidus vtz pfirmetur per pstatioez postea subsecu tā. so qz quis fundat itentionez suā ex solo cur su tps. vtrū ex hoc vingere possit. tertio qz qz fūdat itentionez suā ex titulo legitimo et habili que vult probare ex pstatioe diuturna. an hoc sufficiat. Rñ. ad pāmuqz qz pcedit titulus iha bilis vtruz ex seqnti pstatioe pfirmet. et videt qz non. vt. l. si cer. an. C. de pac. In contrariū vi detur. C. de fideicō. l. i. et glo. hic et ibi dicit qz si bi est spāle fauore pstatiois alimentozuz. vbi cōfirmatur ex pstatioe triennij. Contra hoc facit hic. l. in fi. vbi loqtur i. cā dotis qz est digna pari fauore quo et alimentozuz cā. vt. l. cum post s. gener. j. de iure do. et l. si cui. j. de an. le. Bice duz est ergo qz i. l. i. C. de fideicō. est spāle dupli ci fauore. s. alimentozuz et vltime voluntatis. et ibi no. facit. C. de transac. l. de alimentis. s. de trans ac. l. cum hi. s. i. Et idem dicerē hic i. cā dotis si dos diceretur dberi ex testō iperfecto qz sufficit tunc pstatio usuraruz triuz annozuz ad confir mandaz illaz obligatiōez. **C** Heruti qz iste passus per hec verba non est expeditus vtrū se quens pstatio confirmet titulū inualiduz. dic qz qz titulus est iualidus fauore pstatantis. et tunc titulus inualidus confirmatur per seqntē pstatioem. vt in auē. sed cum testō. C. ad. l. fal. et C. si ma. fac. ra. ha. l. ij. et j. de iniusto testō l. filio pterito. facit. s. de inoffi. testa. l. pe. i. fi. et l. fi. quod intellige si ille pstatans est talis con ditionis qz posset renūciare fauori suo. alias se cus. ar. l. doli mali exceptio. j. de noua. Qñqz p cedit titulus inhabilis odio ei. cui pstatatur. et tunc idem. quia titulus inhabilis cōfirmatur p sequentem pstatioem. vt. l. cum fidem. C. d. non nu. pe. et s. ad maced. l. sed et iulianus. s. fi. cum. l. se. quod similiter intellige si pstatans est talis cōditionis vt possit sibi pteu dicari. vt. d. l. sed et iul. s. fi. Qñqz titulus pcedēs est inha bilis auctoritate iuris publici. puta propter so lennitatis defectuz. vel qz ius ei nō affisit. et tūc aur loquitur de inducenda obligatiōe. aut de inducenda liberatione. Pāmo casu aut ibi ver satur fauor vltime voluntatis vel alimentozuz aut si. et tunc per pstatioem trium annozuz confirmatur. vt. l. i. C. de fideicom. Aut fauor nō versatur. et tunc nulla pstatioe confirmatur. vt. l. si certis ānis. C. de pac. et quod hic no. in glo. Si vero loquimur de inducenda liberatio ne. et tunc aut illa liberatio poterat induci solo cursu temporis. et tunc per sequentem pstatioem seu patientiam per cursum illius medij temporis pcedens titulus inhabilis cōfirma tur. vt probatur in. l. post mortem. s. de adop. qz iūcta. l. i. et quod ibi no. C. de pa. po. Si vero so lo cursu temporis nō posset induci. vt qz ius cō mune resistit pstatenti. vt in casu. l. comperit. C. de prescri. xxx. an. tunc aut pcedit titulus i habilis ab eo qui contra ius commune poterat dispensare et confirmatur p sequentem patienti am seu pstatioem patientie. xl. an. vt. l. vltia C. de fun. pa. li. xi. Aut titul. i. habilis pcedit ab

vij. col. d. s. ob. scripti p. ag. i. repetio ne. d. l. si cer tis ānis. C. de pac.

C Udef. s. bal. in. d. l. si certis ānis a lit loq. qz ad illū p riu.

C Contra hoc fac. hec lex. add. bar. i. d. l. si certis ānis l. Sa. teneat. s. q. d. l. i. C. de fi. deicō. intelli gaf solū i. ali metis nē pa tiatur istā ex tentionē et ad de bar. i. sua q. incipiente qdā mulier hīs magnū patrimoniū ibi et dicit qz si heret pte statio nomie dotis p triē niū idem eēt qz i. d. l. i. C. de fideicō. scripti p. fa. li. i. d. l. si cer tis ānis.

C Qñqz s. de itellectu hui. l. vide bar. in. d. l. si certis ānis et ibi ag. in rapetitiōe ple ne d. hac ma teria.

C Loqmur de ista mate riavide in. l. aduersus. et ibi bal. C. de vsur. et quod no. bar. in. l. si pzi. in p ricipio. de a. qua plu. ar. et limita qz ea qz hic hñf nō pcederent si qz pstatet vni femel v. suraf. p. x. an nis. Ita die no. Li. et bal. in. l. ij. C. de dotis pmissio et bal. ibi an d. p ratiōe huius l. et illius ad mittaf. pba tio in p riu et possit voce re de errore et dicit qz sic si p decē an nos pstiti ti. bi psonē tā qz colonus possū capelli in futurū ad soluendū. vt singu. not. bar. in. l. litt. bus. C. de agri. et censu. li. xj. Et no. ad limitatio nē hui. l. cū

matéria ibi et qd si p decē a nos pstiti fuitū tāq vasallus. de hoc vide bart. in ea. l. in vltima col.

ADDE ad materiā. Ro. p filio c. viii. et pe. de an. p filio c. xxxv. a C Ueniamus no. glo. xviii. q. vlti. in. c. fuitū plene in. c. puenit decē. Et p Ly. in. d. l. si certis ānis in penul. q. et ibi Ray. idē dicit ibi fran. tigi. et vide bald. in. l. i. in. vj. col. C. de fidei cō.

b C Mor. Et ad intellectū huius māie. vid. no. bar. in sua. q. inci piente qdaz mulier in fi. c. Passus.

Et ad hoc no. vide omnino qd singu. not. bal. Saly. in. l. generaliter. C. de nō numerā. pec. d C Acquire dō. idē cōsu luit bart. in pulchra. q. i p fil. i. incipiente qrit rē. et vid. qd no. bal. i. l. cū sal. fa. C. de iuris et fac. igno. et in. d. l. si certis ānis i p. hoc infur gūt moder. rē. vide no. bal. in. l. solē nibus. C. de rei vendi.

Quid si ego p decennū solui census rei tue cē sua rie nomine meo te scien te et patie. an ex hoc mibi acgraf dñū et ibi q glo. determinat q non et hic p Saly. in. vj. q. c. Cōstitutā Et de hoc vtz hec lex hēat locū in patie. vide bal. in. l. i. in vij. q. C. qui admit. et i. l. pe. C. cōi di. uidū. et i. l. q i alienā i pri. p bar. doc. ff. de acqui. here. et q no. bal. in. l. i. i. ij. q. C. de iure dñi. Inno. i. c. si diligen ti. de pscip. et idē qd gl. hic dixit p imol. in. l. i. §. si. de aqua plu. ar.

f C Leges ibi q aliena. vid. j. Rrub. vbi meli' decla. raf et vide l. si. de act. §. eque.

g C Loqtur spec. i titulo de resti. §. o.

alio. et tunc nūq pfirmatur: vt. d. l. cōpit. et cō pscip. c. i. lib. vj. ¶ Ueniamus ad scōm pas suz qñ quis fundat intētionē suā ex solo cursu tps cuius p rarij memoria non existit: et tūc suf ficit: vt. l. hoc iure. §. ductus aq. j. d. aqua quoti. et est. et in. l. i. in fi. j. de aqua plu. ar. cen. et i. d. c. i. de pscip. lib. vj. Quisquis fundat intētionē suā ex cursu minoris temporis. et tūc aut loquit de inducenda obligatione. aut de inducenda li beratione. pmo casu nunq obligatio iducitur vt. l. creditor. C. de vsur. et de operis liber. l. opif et de pscip. lon. tempo. qui p liber. l. vltima et j. de ac. et obl. l. obligationuz fere. §. placet. et qd ibi no. in glo. Si vero de inducenda liberatio ne tūc aut ius cōmune resistit et nunq iducitur: vt. d. l. cōpit. et d. c. i. aut ius cōe nō resistit. et tūc ex solo cursu temporis inducitur liberatio scōm diuersas naturas actionum: qz quedam tollunt minori tēpore quedaz maior: vt. l. ficur. et l. omī C. de pscip. xxx. an. et l. cuz sex. §. de edil. edic. et qd no. i. l. i. de diuer. et tem. pscip. ¶ Uenia mus ad tertium passum qñ quis fundat intē tionem suam ex titulo legitimo quem allegat et quez intendit probare per prestationē diutur nam. Glo. que est hic dicit q hoc sufficit per ca sum. l. nostre. et hoc dicere est verum in decimis et in quibusdam alijs prestationibus. sed hoc qd dicit i decimis intelligitur nisi ius cōe resisteret. vtputa si vnus epus colligeret in epatu alieno vt. d. c. i. de pscip. li. vj. idem dicit glo. in omni bus seruitutibus acquirendis vel personarum vel rerum. etiam si habeant cāz discontinuam. Idem no. in. l. i. in fi. j. de aqua plu. ar. cen. et in. l. si seruitutes. §. de seruitu. C. Contra hoc insur gunt moderni in. l. si certis ānis. C. d. pac. et di cunt hoc non esse verum. nam hec. l. loquitur in faciente contra quem de facili presumitur titū ipse. quod dicimus in seruitutibus rerum loqui mur in patie. vtputa si ego iui per fundū tu um. x. annis te patie. et ego volo allegare ser uitudem pstitutam a te quam constitutionē p bo per meum usum longi temporis te patie. hoc non possum facere: qz nulla. l. cauetur imo videtur contrarium: qz si ego possedi fundum tuum per longum tempus te patie non acq ro eum mibi nisi probetur verus titulus vel pu tatiuus iusto errore: vt. l. celsus. j. de vsuca. Istō etiam tenebat dominus Ja. bu. Sed mibi vide tur q glo. ista posset sustineri. nam leges que di cunt q requiritur verus titulus et possessio diu turna loquuntur in pscipione proprietatis q est res magni p iudicij. si i pscipione ser uitudinis realis vel ēt psonalis vt vsufructus. tūc ēt ptra patientē patientia diuturna presumitur titulus vt in hac glo. et si. et pbo p. l. si filius. C. d. peti. here. vbi ēt in patie. et presumif titulus. vt l. qui i aliena. §. si si non adierit. j. d. acqui. here. p quo facit. §. que admo. ser. amit. l. si quis diu turno. et qd no. ex in. c. ij. d. reg. iur. li. vj. et p Dy. Pro hoc ēt glo. i. l. pe. C. cōi di. vbi diuisio pre sumif ex patientia lōgi tps: qz ē modici p iudij cij. §. venditio seu pcessio. p p rietatis simplex nō presumif. Itē gl. videt dicere q hec. l. q loquit de psumptione tituli hz locū in boie diligēte q si dicat. secus forte in rustico et muliere et simili bus. ar. j. de pba. l. cuz de indebitō. ita no. hic i

§. nūc vidēdū. in dñ. qd nūc dices de rustico et q dispositio huius. l. nō hēat locū in rusticis et mulierib. qz illis solū currit pscip. xxx. ānos qd in faciēdo refert bal. in. l. solēt. ff. de offi. pscip. et ibi Jo. an. nihil addit neqz scripsit. §. bar. hic videt pcludere p riu vide tñ q quotiens rustici reperiunt in iure vō ab aliquo excusari intelligas de rusticis rudib. et

grossis. secus si sunt mali ciosi: qz tūc cessat rō le. l. athlete. §. d. rusticis. j. de excu. ru. to. et ibi glo. et p bal. vñū dñū. i. c. i. §. si vō. vasall. qd fit iusticia. tura. et vide qd dixi de muliere et ru stico i. l. si p bar. C. de iu ris et fac. igno. et quod dixi de rusti cis grossis vide bal. i. l. ij. i. ij. col. ij. q. C. d. refci. ven. et ad. q. bar. hic add no. p bal. i. l. ij. C. de fidei cō. et p Rai. et bal. in. d. l. si certis ānis. i penul. col. C. de pac. et ibi cy. in. v. q. p. d. anto. d. but. in. c. puenit. in. rj. carta. Ro. in. l. q a licia in pri. d. acq. here. sing. et q in rustico locū si habz alle gar dēz bal. in. d. l. solēt. vide no. q. p bal. in. l. ij. i. fi. C. d. serui tuti. qd ē: si debet mibi. x. anna et lō. 30 tpe sol uisti quque tñ: an pscri. bas. vid. bar. in. l. si pri. in fi. p. in. de a qua plu. ar. cē. et hic add Ly. in. d. l. si certis ānis i. iij. q. et ibi āge. i. repeti. ADDE vi dendum ale pan. consilio cxxiiij. iij. lib.

g C Quero rusticus mibi dedit rē. vō. de rusti co postante par caponuz vide q not. bart. in. l. si. quozum vō nozum.

glo. sup. vbo pstitisset. Sed in contrarij vide tur qz idez sit in rustico et ex tex. cum glo. in. l. liti bus. C. de agri. et cēsi. li. xj. verumtñ ex predictis ista materia non apparet declarata. iō distingue sic. vtrum titulus verus allegatus ex prestatiōe seu patientia diuturna presumatur. aut ius cōe resistit pscipenti et non presumitur titulus: vt d. l. comperit. et d. c. i. de pscip. li. vj. aut non re sistit et tūc aut queritur vtrū presumat contra fa cientem vtputa contra soluentem. aut cōtra pa tientē. pmo casu presumitur titulus: vt hic i tex. nostro singulari. Aut contra patientem et tunc aut loqueris de presumendo titulo in cōmoduz et fauorem patientis et presumitur: vt. d. l. si fili. C. de peti. her. Aut in ipsius incōmodum et tūc aut tractamus d p iudicij modico et presuma tur titulus. vt. l. qui in aliena. §. si non adie rit. de acq. here. modicum enim p iudicij vi detur filio si hereditas sibi delata queratur p rī ppter spē successionis. vt. l. cum oporteat. §. cuz autem. C. de bo. que libe. et modicuz p iudicij videtur p rī si vsufructus sibi delatus queratur filio ppter votum parentum ita loquitur hec glo. prout loquitur de seruitutibus. et quod no. in. l. i. in fi. j. de aqua. plu. ar. et l. seruitutes §. de seruitu. et q no. in. l. pe. C. cōi di. Si vō tra ctat de magno p iudicij: et tunc aut loquimur de presumendo titulo obligatiōis aut liberatiōis. pmo casu non presumif imo regatur ver. titulus vt possessio vera vel titulus putatiu iu sto errore quesitus: vt. l. celsus. j. de vsuca. et C. d. rei ven. l. si nullo. Si vero tractatur de presumē do titulo liberatiōis. et tunc aut loquimur de li beratiōe lucrī odiosi et presumitur titulus: vt. l. cum quidam. §. diuus. j. e. et l. cum post. in pan. j. de iure do. Aut de liberatione lucrī non odio si et tunc ex sola patientia longi temporis presu mitur: vt. j. de ali. et ciba. leg. l. libertus. §. i. et oēs ll. que dicunt q actionibus personalibus nō p scribitur minorā spatio. xxx. an. secus si cum pa tientia longi temporis alia interuenerunt: vt in casu. l. procul. j. d. proba. Quod ergo dixi q ti tulus presumitur ex prestatiōe diuturna dico q qñqz presumitur ex vnico actu vtputa si p ccessit contractus locationis. nam pro sequenti anno vel tempore videtur tacite reuocatus fm materiam. l. item queritur. §. qui impleto. §. d. lo ca. Item si pcessit contra ius dotis nam in se quenti matrimonio videtur tacite repetitus: vt d. l. dotē. j. de iure do. et l. diuus. e. ti. et l. pe. §. vxor. j. sol. ma. Item illud quod facit vsurarum diuturna prestatiō illud faceret vsurarum vnica promissio: vt. C. d. do. promif. l. si pro dote. et ibi no. et etiam hic in vltima glo. ¶ Quero rusticus dedit mibi omni anno vnum par caponum per x. annos et vltra. nunc ego volo dicere q ipse est homo meus vel q tenetur mibi dare omni āno vnum par caponum: qz promifit pro se suisqz fi lijs et hoc volo probare ex prestatiōe longi tē poris: an possum. gl. in. l. solent in fi. §. de offi. procon. videtur dicere q non. Ros. i. libellis su is in titulo de ac. ex stipulatione presumptra. ex prestatiōe longi temporis videtur dicere con trariuz q sic: et format libellum in actione i ho mine qui aliquid prestat per. x. ānos alicui do mino. Quil. de cūio in hoc aliqūter distinguit

grossis. secus si sunt mali ciosi: qz tūc cessat rō le. l. athlete. §. d. rusticis. j. de excu. ru. to. et ibi glo. et p bal. vñū dñū. i. c. i. §. si vō. vasall. qd fit iusticia. tura. et vide qd dixi de muliere et ru stico i. l. si p bar. C. de iu ris et fac. igno. et quod dixi de rusti cis grossis vide bal. i. l. ij. i. ij. col. ij. q. C. d. refci. ven. et ad. q. bar. hic add no. p bal. i. l. ij. C. de fidei cō. et p Rai. et bal. in. d. l. si certis ānis. i penul. col. C. de pac. et ibi cy. in. v. q. p. d. anto. d. but. in. c. puenit. in. rj. carta. Ro. in. l. q a licia in pri. d. acq. here. sing. et q in rustico locū si habz alle gar dēz bal. in. d. l. solēt. vide no. q. p bal. in. l. ij. i. fi. C. d. serui tuti. qd ē: si debet mibi. x. anna et lō. 30 tpe sol uisti quque tñ: an pscri. bas. vid. bar. in. l. si pri. in fi. p. in. de a qua plu. ar. cē. et hic add Ly. in. d. l. si certis ānis i. iij. q. et ibi āge. i. repeti. ADDE vi dendum ale pan. consilio cxxiiij. iij. lib.

¶ ¶ ¶

Item si uolo pbare iurisdictione. ex usu. ad probandum usum iurisdictionis adde no. p. bar. in. l. si. j. vti poss. et adde qd dicit bal. in. c. sacramentum. i. p. in. de. p. sue. rec. seu. q. quasi possessio iurisdictione. non que ritur per pce. suu. factu. cotra. cotumace. penitus allegat ino. in. c. oliz. o3. de. resti. spo. dicente q. ex hoc iudex non possidet nisi labia sua. q. p. ortet ergo q. ali.

qua executio sit facta pta per capturam pignorum vel per descriptione bonorum et huiusmodi ratio q. iurisdictione requirit extremis in quo aliqd re alit agat tamen abusiue sed; bal. ad. de q. bal. de pace. consa. in. v. opozioni dixit no. hic esse tex. no. q. possessio iurisdictionis p. bal. per extr. citia quibus quis est usus libere et q. ete. et vide quod no. dixit bar. to. in. l. i. §. si quis hoc interdico. de iti. actuz. p. uato. et d. mo. probandi locuz. ee. de ter. ritorio vel iurisdictione ciuitatis plene per bal. in. l. data opera i. rvi. col. C. qui accusa.

Nunc ad ppositum. et sic no. q. ista lex uolens qd ex tps cursu et ad p. hatio. nez. p. sumatur obligat. subesse hoc e. veruz. nisi appareat. salte. per aliq. p. sumptioez. q. fit facta non animo obligadi sed gratis. vti si q. pretendit titulum donationis non p. bat. ipsum ex virtute hui. l. q. p. sumptio est incontrarius. l. cum de indeb. de p. ba. ita dicit bal. in. l. si. C. ne de statu defunc. p. gl. in. d. l. solent et adde saly. in. d. l. si certis anis. C. Uasallus. p. l. y. et bal. in. d. l. si certis anis. et in hac. l. plures fallentie dari p. fit quas vide hic p. doc. et per l. y. et bal. post. gl. l. i. j. C. de dotis p. mis. per and. de barulo et bar. in. l. litibus. C. de agri. et cens. li. xi. aliqd per bar. in. l. antiq. in. p. de. anis. leg. et per bar. in. sua. disputatione incipiente qdam mulier. per bal. in. l. si certis anis. C. de pactis. et in. l. solent. §. si. post. gl. de offi. p. con. in. l. solenibus. C. de rescin. v. p. spec. de cau. poss. §. ij. v. et forma. per bal. in. c. i. in. §. si vo. uasallus. i. titulo qd sit inuolutura. p. glo. et doc. latius in. c. puenit de cesi. vbi maxime per. d. an. to. in. repetitione. et aliqd p. bal. in. l. i. in. ij. col. in. v. et ex. predictis infer. tur. C. de fideicomis. et an. e contra si debeba. tibi. annua. x. et p. longum tps solui. tibi. quinq. an. inducat. liberatio. in. reliq. qnq. die. vt. p. bar. in. l. si. prius. in. p. de. aqua. plu. arc. per l. y. in. l. cu. notissimi. §. in. his. et qd. ibi. gl. C. de p. scrip. xxx. an. et per gl. et doc. in. c. auditis. §. p. scrip. et habetur in. c. cum olim. de cens. et per io. an. in. regula. plus. semper in. mercu. per. Spec. in. titulo. de. p. scrip. v. quid. si. cum. deberem. be. ne. facit. lex. aduer. sus. C. de. usuris. et. l. qui. semises. in. prin. et. qd. ibi. gl. ff. de. usur. cum. dispositio. huius. l. uolentis. q. per. statutum. diuturnuz. inducatur. probatio. tituli. allegantis. habeat. locum. in. patiente. per. x. an.

in dicta. l. solent in. fi. de. offi. pro. con. Breuiter aduerte et habes intellectum huius. l. na. vsus p. stationis no. p. ducit effectum nisi ad illud tantum qd est factum. uel ad id quod necessario inferitur ex illo. vti si ego uolo pbare seruitute mibi d. beri p. possessione tua ex eo q. sum usus ire p. ea vsq. ad mediam. certe tunc non pbabit seruitus sup. toto sed vsq. ad illud medium. ut. j. de. itine. re. actuz. p. uato. l. i. §. sed. hoc. interdico. ibi. eo. usq. et. C. Item si uolo pbare iurisdictione ex usu non pbabit nisi circa ea que fuit usus fm. Inno. et dixi plene in. l. si. publicanus. in. fi. j. de. publi. et facit. l. i. C. de. em. a. li. Item in. hac. l. si. ego. p. stiti. vsuras. longo. tpe. p. sumis. stipulatio. vsurarum. Item p. sumis. stipulatio. sortis. q. si. ne. sorte. no. sunt. vsure. cuius. respectu. sunt. solute. et. sic. vsure. inferunt. sorte. de. necessitate. Ad. p. dicta. facit. qd. dixi. vobis. in. l. iul. in. prin. §. de. co. di. in. debiti. vti. ex. ista. no. p. sumis. nisi. quatenus. ex. ea. necessario. infer. Nunc. ad. p. positum. si. rusti. cus. soluit. mibi. omni. ano. vni. par. caponum. si. q. dem. soluit. simpliciter. no. adiecta. aliqua. ca. tunc. bene. fateor. q. p. sumis. titulus. scz. donationis. et. qd. solutum. est. hoc. em. de. necessitate. inferitur. sed. quod. in. futurum. p. stes. hoc. ex. nullo. actu. p. cedenti. infer. Sed. si. no. soluisset. simpliciter. sed. respectu. certe. cause. verbi. gratia. p. laborerio. quod. teneo. a. te. dno. dono. vnum. par. caponuz. tunc. p. sumitur. titulus. etia. p. futuro. tpe. quatenus. teneat. laboreriu. et. coges. ad. soluendum. si. cut. in. l. nostra. p. futuro. tpe. qten. teneo. sortez. cogoz. ad. p. statione. vsurarum. ad. ide. l. i. lib. C. de. agri. et. cen. li. xi. Et. eode. modo. apparet. q. ex. hoc. non. p. sumitur. uasallus. nec. titulus. uasallus. nisi. aliqua. contemplatione. soluisset. et. sic. in. tellige. l. solent. in. fi. §. de. offi. pro. co. C. ultimo. scias. q. Ross. in. ti. de. ac. ex. stipulatione. p. sumpta. modicum. dicit. de. materia. istius. l. sed. tractat. ibi. aliqua. bona. q. tps. no. sit. modus. tollende. vel. inducende. obligatiois. vbi. vide. p. eu. multa. bda.

Utrum quidam.

Ex. §. sequenti.

Minor no. restituitur ad lucrum q. potuisset facere ex alterius delicto.

Si pupillo.

propter mortem non soluentium. C. no. q. minor no. restituitur ad lucrum qd facere potuisset ex alteri.

nos hoc modo transui per fundum meum ad fundum tuum te sciente et patiente et allego q. seruitus tui fuit mibi in illo fundo annua constituta per stipulationem ante venditionem aut alium titulum ad quem p. band u. allego et pbo usum meum et patientiam tua per. x. anos et ponitur ex. mpla. in. seruitute. habente. vi. um. discontinuu. q. in. habente. vsuz. cotinu. e. in. dubitatus. q. p. decem. anos. absq. p. batone. et. allega. tione. alicuius. tituli. acqro. bda. fide. ser. uitate. l. si. q. diurno. ff. si. fuit. ve. sed. iac. de. ra. pe. et. ci. §. a. v. bal. et. et. ag. in. l. si. certis. anis. i. repe. C. de. pac. et. bal. et. ang. i. l. q. i. aliena. i. pin. de. acq. ber. et. l. i. ker. uitus. p. dioz. rusticoz. §. d. ferui. et. bal. h. i. lec. anti. qua. tenet. q. non. q. b. lex. cu. de. in. re. v. fo. loq. i. p. sta. tione. diutur. na. p. qua. ma. gis. declaraf. p. sentus. p. sta. tis. q. p. sola. sciaz. et. patie. tia. cum. idu. bio. sec. et. pa. ties. no. uideat. tur. p. sentire. ad. danu. ret. sue. l. q. vas. §. vetare. et. l. si. §. pe. de. fur. et. p. roef. quas. vide. i. p. allegatis. lo. cis. C. otrari. um. t. gl. i. l. q. i. re. v. lo. et. h. bar. et. bal. in. lec. ordia. et. gl. i. d. l. f. uitate. et. ibi. bar. et. bar. i. l. i. §. si. §. de. aqua. plu. ar. et. bar. in. sua. disputatione. icipiente. que. da. mulier. et. bar. in. p. slio. icipiente. q. rit. vti. iurisdic. tio. p. plures. roes. quas. vi. de. p. eu. i. di.

us delicto. C. Item ex h. nec simile. no. q. vsure sunt odiose

Actis.

Quidam allegat ista l. q. euctus p. ditionis constituit que in mora qd appet q. statim veniunt vsure euctis agris. de quo dicitur i. l. quod tiens in diem. j. de h. ob. Bar.

Quis mora.

Mo. q. i. terpellatio negocij gesti p. stituit que in mora. qd dicitur l. si seruus. §. videamus. j. de h. ob. et de materia l. qui scit. §. in alieno. dixi in. l. i. §. ex diuerso. §. de rei ven.

Ex. l. sequenti.

Stante statuto q. instantia pereat qnq. mensibus vbi p. actorem non stetit iustitiam si actor se mel iudicem interpellat ne instatia peat et qua liter mora purgetur remissive.

Ora fieri.

Op. de. l. sed. et si §. eo. vbi. re. ipsa mora p. trahit. Sol. ibi loq. tur de mora spali hic de mora comuni. C. Seco op. dicitur hic in tex. et omisa esse petendi debiti instantia. et sic innuit q. creditor instare dz semper. C. Sed p. tra. in. l. ticia. seyo. §. vsuras. de leg. ij. vbi dicit q. sufficit a me interpellari. So dicit gl. fateor p. trariu. et tunc vt illud euitet glo. exponit hic q. omisa sit debiti repetendi instantia. f. d. d. do. di. latione. non enim semper hz instare qd facit ad multa. Dicit statutum huius ciuitatis q. instan tia peat qnq. mensibus vbi p. actorem no. stetit actor interpellauit semel iudicem q. ferat sniam et no. plus. vtriu. sufficiat ista iterpellatio certe sic. no. enim requirit q. semper instet vt hic videt. C. Ado p. oit qd sit mora cotis. scdo p. oit q. sit esse ctus more. tertio p. oit de mora spali. q. rto. qliter mora purget. p. ma. tria. examinat. l. y. in. l. in. mi. noz. C. in. qui. cau. in. inte. resti. no. est. ne. C. Cir ca. vltimum. de. purgatione. more. dic. plene. i. l. si. insulam. j. de. h. obl.

In bone fidei. Uides ergo q. pater ex sua mora no. tenet ad vsuras. fac. l. cu. fili. in. prin. j. de h. obi.

Sed et duo. Op. de. l. pe. j. de duo. reis. Bl. dicit q. ibi erit socij hic non. qd. tenet. By. in. c. mora. circa. fi. de. reg. iu. li. vi. de. quo. dicit. vt. in. l. p. traria. et. dixi. ple. ne. in. l. ex. duobus. eo. ti. bar.

etis locis. ide. tenuit imol. l. c. si diligenti d. foro p. pe. et moder. l. §. h. neq. isti. d. act. i. d. l. i. §. deniq. §. de aqua plu. arc. et p. ista opione q. beat lo cu. i. patiete vbi no. tractat de magno iudicio amissiois vni h. alteri iuris min. p. iudicialis p. bat. l. l. i. cu. ibi no. C. de patri. potes. et ibi bal. p. dicit illu. tex. p. ista opione. ad. ide. optie. tex. i. l. i. §. h. de. aqua. plu. arc. i. v. retinere. iacueda. pur. ibi. fac. gl. i. v. quadiu. p. stis. q. itelligere. illum. tex. tmi. i. seruitute. hste. cas. p. tuat. cet. nimis. restringere. illa. l. et. tex. i. d. l. q. i. aliena. i. pn. in. v. sic. ADDE. abb. p. slio. vij. v. h. quartu. dubiu.

Si pupillo. de intellectu l. §. cu. j. vide glo. in. l. ait. p. tor. §. i. i. v. vltra vsuras. §. de. mino.

Quis mora. de huius. l. intellectu vide per bar. in. l. qui. auz. §. i. §. de. p. slio. pec. f. C. Seco op. vide no. per bar. in. l. si. solu. §. mo. de. in. rvi. col. q. loco. et. tpe. debeat. fieri. interpellatio. et. adde. q. in. p. tractib. vltro. citroq. obligatoris. si. vn. impleat. p. ctu. ex. pte. sua. re. ipa. ps. aduer. sa. dicit. ee. in. mora. l. curabit. et. ibi. bar. C. de. ac. ep. et. adde. casu. quo. sine. mora. veniunt. vsure. §. q. debitor. p. uertis. pecunas. i. suos. vsus. in. l. ide. q. §. ij. §. ma. et. l. i. q. quis. in. fi. ff. de. pig. act. sec. si. tenuiss. pecunia. ociosaz. g. C. Quinq. mensib. ide. bar. in. d. §. vsuras. p. riu. t. bal. in. causis. appella. tiois. in. au. ite. C. de. tep. appel. et. p. tra. bar. et. etia. tenet. bal. in. d. §. vsu. ras. imo. ibi. t. j. opi. bar.

¶ **Ideam?** in prin. bui
ter. rē. z que
sit differētie
ratio iter cō
tractus bōe
fidei z stricti
iur. z quare
etiam fructus
non veniant
iure actionis
bal. ponit in
l. i. in fi. C. d.
vfu. z fruct.
lega.

¶ **Si actōz** z vid ad istū
rē. not. per
bar. in. l. ide-
biti in prin.
de cōdi. ide.
z qd in actu
concessiois
feudi: vt si
cōcedens rē
non tradidit
z fructus p-
cipit teneat
ad illos z qñ
veniat z qd
si pmissit ple-
nā vel vacu-
am possessio-
nem tradere
vide bal. l. i.
pe. in. ij. col.
C. d. 2di. if.

¶ **Quid. n.** no. differēti-
am quando
fructus pe-
tuntur vt fru-
ctus z qñdo
vt iterē rē.
vide omni.
no bar. in. d.
l. filius. §. i. z
bar. in. l. ra-
tio. §. i. s. de
ac. ep. z bal.
in. l. si tradi-
tio in. p. q.
C. eo.

¶ **Stipula-
tio** successit
facit i simili
qd no. bar. i.
l. si quis cū
aliter de ver-
bo. ob.

¶ **Uxor lu-
tius** limita
hanc regulā
in vno ex he-
reditibus de-
bitoris volē
te partē sol-
uere. l. si te-
stamento. §.
q si duo. j.
de fideiuf. no-
ta. i. l. ij. §. ex
his de verb.
ob. quid au-
tem in vno
ex plurib' fi-
deiusoribus
vide gl. in. l.
in his. §. i. j.
de soluti. ad
qd ratio. l. le-
gē. C. de na-
tura liber.

¶ **Uxor**
q ent. in
prin.
huius. l. adde
quod bal. de
pace constā.
in. v. nomia
vero. dicit si

¶ **Ideamus.** Si actōe stricti
iuris peto. qd ē
vel fuit meum veniūt fructus a tpe mo-
re. sed si peto mihi debitum: tunc a tpe cōtesta-
te litis. sed in actōibus bone fidei semper veni-
unt fructus a tpe more. h. d. Bar.

Ex. §. sequenti.

¶ **In actionibus stricti iuris quomodo veniāt
fructus.**

¶ **Si actionem.** Op. de. l. si fūdū
tradi. j. de v. ob.
vbi post morā venit interesse Glo. soluit hic z be-
ne. Tu dic aliquāter latius q aut loquimur in
stipulatione rem dari. aut in stipulatione rez tra-
di. aut in stipulatione que p̄tinet vtrūqz. Primo
casu nūq̄ p̄mittit stipulatio ad interesse sed p̄e-
cise tenet ad dandum: vt. l. vbi aut. in fi. j. de v.
ob. Fructus aut veniunt tunc post litis contest.
non autē an. vt hic z. l. cum fundus in prin. s. fi
cer. pe. z. l. si filius. §. i. j. de v. ob. C. scōo casu
venit interesse a tpe more z non fructus. Fructu-
um aut ratio habebit post litis p̄test. vt hoc. §. z
d. l. si fundum tradi. j. de v. ob. Et si dicit si ve-
nit interesse a tpe more: ergo habebit ratio fru-
ctuum. Responde q tunc nō habebitur ratio fru-
ctuum vt fructuum sed vt interesse inter q est ma-
gna differentia. Quid enim si est quidā fun-
dus qui fuit apud quēdā rusticū ex quo ipse p̄-
cepit multos fructus: creditor autem erat nobi-
lis homo: z sic ipse percepisset modicos fructus
ex eodē fundo. Si enīz petens fructus vt fructus
tunc tenet possessori restituere oēs quos p̄cepit.
sed qñ fructus veniunt vt interesse: tunc cōside-
rat illud qd percepisset ipse creditor: q in tñ sua
interest. Tertio casu qñ stipulatio p̄tinet vtrū-
qz: tunc veniunt fructus sine dubio: vt. l. stipula-
tus. §. eo. z illa que hic dicit ē nā op̄i. nisi hec sti-
pulatione successerit in locū p̄tractus emptiois z
venditionis: q tunc fm naturā illius cōtractus
veniūt fructus. z sic debet intelligi. l. in quētiōa-
lib'. j. d. v. ob. fac. d. l. si stipular' circa mediū. b.
C. eo.

¶ **Uxor lucius.** Nota q
creditor nō
cogit admittere particulare solutionē
si ex vna cā sit debitor. secus si ex plurib' causis.
vt. l. vltima. §. q. mo. pign. vel hypo. sol. Bar.

¶ **De nautico fenore.** Rubrica.
¶ **Generator.** Perempta
obligatione
p̄ncipali frustra queritur hypothe-
caria. h. d. Bar.

¶ **De probationibus z p̄sumptionibus.** Ru.
¶ **Dictū est.** s. de varijs z diversis actōib'. Nuz
q: in eis regrunt p̄batioēs ideo ponit hicti. de
pba. z q: p̄sumptio multū opaf circa p̄batioēz:
ideo de p̄suptioib' hic dicit. s. quo dic vt in glo.
Ex. l. sequenti.

¶ **Que differentia sit iter genus: z gentē. z qua-
liter itelligat statutū qz sigs coadunauerit gētē.**

¶ **Notiens.** Quero q est disse-
rentia inter genus
z gentēz. Glo. dat triplicē expositionē:
sed due vltime tēdūt ad idē. Et primo dic q ge-
nus accipit p̄ parentela. cū aut dico gentē acci-
pit p̄ nūero liberorū. vñ qui hz quattuor liberos
dicit h̄re gētē. vñ excusat a tutela i italia. qd no.
vidi enim multū dubitari in ista terra. Dicebat
statutum si quis coadunauerit gentē. querit mo-
do de quor hominibus verificet ista appellatio
z ista. l. facit q verificetur i quattuor hominib'
fm istaz lec. C. Sed tex. in sti. de iure naturali. §.

omnes vero populi. videt accipere p̄ eodez gē-
tem z populum. In quot autez verificet ista ap-
pellatio populus. dic vt in. c. i. extra de elec. dixi
plene in. l. p̄tor. §. i. j. vi bo. rap. C. Sed h̄z ali-
am lec. no. qz latius sumit appellatio gētis q̄ ge-
neris: quia genus accipitur pro agnatione. gens
pro agnatione z cognatione.
Ex. l. sequenti.

¶ **An neganti incumbat onus probandi.**

¶ **Incumbit.** No. p̄mo q
ei qui dicit in-
cumbit onus p̄bandi. Sed p̄tra. C. de
dona. inter vi. z vxo. l. etiam. z. j. de dona. inter
vi. z vxo. l. qntuf. z. j. co. l. si pactum. cū fi. Solu.
hec regula est bona nisi p̄sumptio sit p̄ dicte:
ita qz trāsserat onus p̄bandi in aduersariū: vt in
cōtrarijs z sic expeditā habes primā regulam.
¶ **Geniamus ad scōaz dicit** hic qz ei q negat nō
incōbit onus p̄badi. C. Op. qz negatiua p̄bef:
vt. C. de codicil. l. nec codicillos. So. ibi negati-
ua hz in se implicatā affirmatiua: qz cū dico quez
nō esse sane mētis: tūc implico eū esse furiosūz.
Ista glo. nō dicit vgrū. Dis enīz oratio dicit ne-
gatiua q est p̄uatiua: vt. l. si in fi. z ibi no. i. fi. vlti-
time glo. j. de doli. excep. z in. l. inter stipulantē.
in prin. j. de v. ob. vñ cū dico aliquē furiosūm: di-
co eū esse non sane mentis. vñ p̄ quecūqz verba
hoc dicit significant p̄uatiōē. Eodē modo si
dico aliquē mortuū esse ideo est. Et ideo ad so-
lutionē cōtrarij dic qz ibi negat quēdā qualitas
naturalis q fm naturā adesse p̄sumit. ideo ne-
ganti incōbit onus p̄badi. Glo. assignat plura
alia cōtraria. C. Alimo in ista materia de nega-
tiua distingue plenius q̄ alibi vt examinat Ly.
in. l. si actio. C. eo. ti. z dic vt ibi plene per eū.

¶ **Am tacitum.** Tacituz si
sum etiam in scōo testamento intelli-
gitur repetitium. h. d.

¶ **Bea parte.** In negati-
ua iuris ei
qui negat incōbit probatio. h. d. Circa
primā p̄tem debes scire qz qdaz est negatiua iu-
ris q̄ nullā hz mixturā facti. qdaz est q̄ habet ali-
quā facti mixturam. p̄mo casu ei incōbit pro-
batio hoc est per apturaz libri. scōo casu: vt si di-
co qz non potes esse p̄curator vel aduocatus: qz
infamis: qz condemnatus de tali crimine. certe
illud factum qz sis condemnatus debes proba-
re z hoc modo intelligatur scōa pars.
Ex. l. sequenti.

¶ **Manifeste qualiter dicit z fraus p̄sumit ex
eo qz quis totum vendit.**

¶ **Atronus.** No. hic qz dicit
manifeste naz dicit
manifeste qñ p̄banf idicia sufficiētia ad
doli. l. doli. C. de dolo. Itē no. istā gl. q̄ dicit qz
si totū alienauit p̄sumit fraus. z loquit idistice
ex oī alienatiōe. nā. l. oēs. §. luci. j. q̄ i frau. cre.
loquit solum in donatione. pro hoc facit qd no.
in. l. qui testamentum. j. co.
Ex. l. sequenti.

¶ **Quid operet clausula non astringens se ad
p̄bandum nisi ea que sufficiunt.**

¶ **Ircā.** No. qz ei incōbit on' p̄bā
di q nō ē i quasi possessiōe
illi' iuris qd asserit. qd ē vey i istis iurib' circa p̄-
sonā. sec' i iurib' realib': vt. l. sic. §. h̄z si q̄raf. s. si
ser. vē. C. scōo no. qz rē p̄t i se assumere on' p̄-
bationis. qd glo. intelligit generaliter in quacū-
qz causa. C. Querit glo. quid si reus qui assum-

aliquis habi-
tat in aliqua
ciuitate z ne-
getur esse de
natione eius
ciuitatis q il-
le pbare de-
bet habuisse
se originē in
illa ciuitate.
allegat hanc
l. secūdū vñā
lec. z dicit hic
se dixisse.

¶ **Sed fm**
altaz lec. no.
qz latius rē.
vide p̄ uno.
in. l. ex facto
§. si quis ro-
gatus in. xij.
col. j. ad tre-
zrea

¶ **Querit**
glo. vide in-
sti. de act. §.
i. z omnino
bal. in. l. fru-
stra. C. eo. z
idē tener gl.
no. in. c. ex i
sinuatiōe ex
tra de proc.
vide tamen
bal. in. l. qui
accusare. C.
de eden. z se
quitur bal. i
l. i. C. si ad-
uersus cred-
z contra gl.
hic in. v. itez
quero an in
omni rē. vi-
de omnino
bal. in. l. cum
papinianus.
C. de sen. fa-
cit ad ea q̄
dixi post bar-
to. in. l. ij. §.
si publico de
adulte. et ad
gl. h. de atri-
gete se rē. ad
de aliam gl.
in. l. h. C. de
falsis.

¶ Am de indebito. Et circa ista. l. in. v. sicut p parte. an cogatur agnoscens partem solvere residua. vide bal. q sic in. l. cu hitem de no nu. pec. Et per hac. l. pot deidi qd quid si venditor neget se vendidisse: postea puctus opponit exceptione precij no soluti. an au diaf. de quo p bal. in. l. p. banc in. iij. col. C. de tep. ap. z dum hic habet cui incobat omis pbandi solutu fuit se debitu zc. vid. gl. no. z qd ibi bal. in. l. ij. C. d. do. ante nup. z Imo. q hac l. declarat in l. a ticio cir. ca vltimam col. de v. ob. b

¶ Soluētis vide qd ad pposituz de muliere z rusticis scripti post bar. l. l. h. C. de iurif. z fac. igno. z qd not. in. l. cu de in rem vso de v. z adde q vbi mulier z rusticus excusant in iure illud fallit nisi actuz face ret clā scdm bal. p gl. ibi i. l. i. C. de iter dic. matri. z ibi no. bal. ¶ Nec obst. aut. z ibi vide bal. Et q hic scripti in l. et. s. lz fo. ma. d

psit in se onus pbadi no pbat. an snia sibi pnt dicat ac si ageret. dicit gl. q no qd tene mēri. de hac qone z d alijs vide plene p Ly. C. e. l. actor. hodie nō semper vt iste dubietates esugiant ap ponit in si. articuloz. clausula ista. nō astringēs se ad oia pbada sed ad ea tm que sibi sufficient ad victoriam sue cause. de hoc dixi plene in. l. diuus. j. de re iudi. Bar.

¶ Er. l. sequenti. ¶ Due exceptiones contrarie possunt proponi in eodē iudicio. sed onere pbandi grauat. z ideo q negat se occidisse hoīem. z si appareat q occiderit q fecit ad sui defensionē debet audiri sed pbare debet q fecit ad sui defensionem.

¶ Am de indebito.

¶ No. ex hac. l. primo q psuptio in genere tollit p psumptionē in specie. nam hic est psumptio in genere q ille qui soluit debitū soluit q psumptio tollit p psumptionē in specie q resultat ex psona ei cui soluit vt in principio huius. l. vel ex psona soluētis vt i mīoz muliere vel rustico: vt. j. e. l. v. sicut. Simile. s. d. in iure resti. l. diu. z sic videt q ille releuat ab onere pbandi qui bz p se psumptionē in specie. ¶ Scdo no. casum p opimione quozū dā in. l. nemo. j. de excep. q due exceptiones p trarie pnt pponi i eodē iudicio reprobata opi. By. in. c. nullus plurib. de reg. iur. lib. vi. nā vides hic q primo negauit

¶ Aliquis negauit. bar. i. aut. s. qui ppta. C. de no nu. pec. sed qd si pntet a prin. se occidisse subdēs q fecit ad sui defensionē. an iure sine alia pbatōe. vide textū z ibi hēo in apostilla antiqua i. l. si filius. s. exceptionib. s. de interroga. ac. adde bal. in. c. i. s. itē si vassallus el. i. de cōtrouer. inuesti. vbi ad hoc posuit duo no. dicta q oīno vide z maxime fm dictū. Et ad qōnē bar. hic vide Jo. An. in mercu. i regula null. plu rib. facit no. p. doc. in. l. nemo. s. de excep. z in. l. nō vtiqz co. ri. z qd si vno ptextu facta est bec rñsio dico me occidisse: lz ad mei defensionē. vide bar. in. p. no. qd incipit quidā accusans de homicidio cōparens zc. bal. in. l. i. C. de pssess. post Ly. archi. in. c. i. de cōfess. in. vi. z bal. in. addi. spec. in. ti. de pssess. vbi tenet idē qd in. d. l. i. z idē no. bal. z saly. in. l. iube mus. C. de app. z in. l. i. C. de edic. diui. adri. alias de edil. acti. z dū. s. al legauit baldū. in. d. s. item vassallus ibi ponderat multū tex. in. c. dilecto de accusa. que etiā pōderauit i. d. auten. ptra qui ppram in penul. col. ADDE bal. pssio. c. xlv. ii. l. vbi ponit d co q fuit accusat q fraudauit gabellam z ipse rñdit se extraxisse merces sed cum licentia dactarij incipit dauāri a uoi z vide bar. pssio. c. xxv. iij. sciipiete caterina accusauit. ¶ Tertio no. zc. per bar. in. l. non fatetur. C. de confess. ¶ Sed hoc in prin. zc. vide bar. latus in. l. nuda rō p totū. j. de dona. g C. De ope. lib. Sed pone pccerāt instrumētū pntēs sumā mille depo sitā quā pmiserat restituere. postea pfectū fuit aliud instrumētū pntēs p missione i cētū z nō erat adiecta cā. an vltim. sct. teneat z vide q nō qz cām nō pntet vt hic z. l. generalit. C. de no nu. pec. z. c. si cautio d si de instru. qzuis in instrumētū pmissor pntet se debitorē z solēnter pmissit dare z restituere p stipulationē qz ex q totū illud dicit ec de pssess. sōe pntē pntētis cū nō exprimat cā quare debitū puencit ad ipsuz p mittētē nō dicit hēre sufficiētē cām illud instrumētū. vt vide gl. i. d. c. si cautio. z expss. gl. i. hic in. d. s. h. q vult q siue qz pntet se debere de ec siue pntet se accepisse decē sp alio non expss dicit pssessio sine cā z dicit hic saly. q ista gl. hic in si. vult q siqs p stipulationē dare. x. titio p miserit q ab eo accepit dicat bec stipulatio esse indiscreta z sine cā. z ita tenet z nō valet lz dubitet. neqz tūc hz cū pot dici q cēfess facta aīo do nādi qz pmissio ista hz cām. f. q accepit ab eo cui pmittit. th dic q nō ē valida vn talis cā est pnsiderāda nō vt faciat q stipulatio obligationē p. ducat lz vt opef qd declarat mentē pmittētis fuisse nolle donare. iō vi def q talis pmissio sine cā iuncta ē cū pssessione sine cā nō fit efficax vt etiā satis videtur pbari in. d. c. si cautio. z ibi gl. in vñ. cām. Sed ptra / rium puto. f. q imo videf hēre cām talis pmissio z assertio p. l. publica. s. h. s. de pssess. z ibi ful. z qd no. saly. in. l. i. C. de pssess. in. iij. col. v. si iu xta predicta qro an si qs pntet: vbi dicit q si qs pntet se ec debitorē tici i cētū p resto z saldo rōnū dicit pssessio ista hēre cām maxime p. d. l. publica in si. ibi ex rōne veritatis. preterea z alia rōne pone tibi talem pmissionē fuisse factam ex certa scientia: qz ita instrumentuz dicat vt sic non possit allegari psumptio erroris. vt notant bar. z alij in. l. si da ri de verb. obli. z in. l. si quis. s. fin. si quis caut. z. l. h. s. pe. de condi. in deb. z bal. in Rubrica. C. de confess. z in. l. i. in. x. col. co. ti. z in. l. mater.

in. iij. col. C. de rei ven. z in. l. ij. in. vij. q. in si. C. de ref. in. ven. z imo. in l. ticio post medium de v. ob. sed ita est q vbi pmissio fit etiā sine ali qua cā discreta vel specificata videtur facta animo donandū vt oēs cō eludunt in. l. cāpanus de op. lib. ar. l. cuius per erro z in de re. iur. z ma xime per illa verba appōita in instrumētū. s. ex cer ta scientia psumitur

sibi solutu z ista erat vna defensio. postea pntet z dicit sibi debitū esse solutu certe audif sed one re pbadi grauat. Nec obst. auc. ptra qui ppram. C. de no nume. pec. imo illa facit p. qz audif ibi veniēs ptra cōfessionē licet grauet in aliquo. Et ex hoc pluries dixi in. q. de facto. Aliquis ne gavit se occidisse hoīem. dixi tm q si apperet se fecisse ad suā defensionē fecit: tūc dz audiri cuz sibi incobit onē pbandi. nō tm grauat adeo qn audiaf. casus est hic in prin. tertio no. qz ille q soluit indebitū dz pbare duo. f. indebituz esse z se p errozē soluisse. Sed glo. hic dicit q coipso qz pbat indebitū psumit ignoratia qd no. qz etiā in facto pprio psumit ignoratia qn quis certat de dāno vitando. vt. l. sed si iputē. in pn. s. de condi. inde. de quo videf casus. C. de iur. z fac. igno. l. si post diuisionem. dixi in. l. non fatet j. de confess. Bar.

¶ Sed hoc. ¶ No. q pmissioni facte si ne cā non statur. qd intelli gunt quidā in pmissione simplici nō cōtinentē stipulationē. alias illa pmissio haberet vim do nationis. vt. l. campanus. j. de ope. li. qd exami naf per Ly. in. l. generaliter. C. de non nu. pec. Ego examinaui in. l. ij. s. circa. j. de doli excep tio. ¶ Scdo no. qz cōtra pmissionē factā in scri ptis nō admittit pbatio nisi per cōtrariam scri pturaz. secus si cōfessio fuerit facta sine scriptis. de quo plene i. d. l. generaliter. C. de no nu. pec.

cit dōa. sicut pmissio sine cā. z vide bar. in. l. nō dubiū ad si. C. de leg. z q dixi in. d. l. si publica. s. h. s. de po. vbi retuli dictū Imo. in. d. c. si cau tio dū dicebat q qn quis pntet se debere centū ticio q p stipulationem reddere promittit tūc clarū est q pmissio nō obliget cū effectu: qz cū cōfessio sine cā nō valet ita neqz pmissio sine stipulatione. fallit qz ex certa scientia promittit. vt. s. etiā dicat q nō pot dici q nō habuerit ani mum donādi pmissor qz expssit pssessionē sine cā: qz dico q illud pot ee dum in dubio. s. qz ex certa scientia facit: tūc nō pot dici q nō videat habuisse animū donandū postqz eniz sciebat cām nō subesse nō cadit ni si psumptio donatiōis. alias sequeret q si soluo ex aliqua cāquā scio ee inefficacē seu nō subsistere nō videret dona. cui? pntē probat in. d. l. cu ius p errozē. et idē debet ee in pmissioe qz in solutioe. l. h. C. ad. l. fal. l. si patronus. ff. de dona. facit qd in simili dicit q si alicui promitto ex cā de preterito que turpis erat respectu accipietis videor donare cū scia il lam cām nō esse efficacē vt subtiliter pbat in. l. pe. ff. de pdi. ob tur. cau. fm raph. cu. in. l. generalit et in. l. si plane. de v. obli. facit qd hētur i. l. i. i prin. C. de rei vt. acti. vbi eodē mō. et si inutiliter zc. z hoc maxime pro cedit qz iuramentū interuenit in instrumētū: qz cū cōpaf vt est stipula tio q sine accessoria valere non pot valet vt principaliter fm bar. i. d. l. si quis pro eo in. viij. membro de fideiuf. z dixi in. d. l. publica. Nec ad hoc ob. si dicat q donatio nō valet sine insinuationē: qz rñdeo q imo nō viciaf vsqz ad sumā qngentoz solidoz auri. l. si qs pro redēptioe. C. de dona. l. fāncimus co. ti. Jo. an. in addi. spec. in. ti. de instru. edic. s. porro z gnil. z bal. in. l. illud in vlti. col. C. de sacrosan. ec. z hoc intelligat de il lis solidis auri quoz. lxvij. facit libz auri ponimus. xvi. ducatos ve nctos q pssit libz auri legalē qnimo vtute iuramētū nō pot donatio i fringi qzuis nō fuisset insinuata fm verā opi. tñ qz debet iuramētū ser uari qz sine iuritu zc. tñ donatio ex insinuationē nō est penitus inimica legib: qz valet saltē vsqz ad sumā qngentoz z valet etiā in casib: de qb: in. l. si quis p redēptionē z in aut. itē z a puuatis. C. de dona. de scdo vi de q ibi scripti. itē z alia rōe nō pot allegari pssessio z stipulatio fit sine cā puta qz ex forma statuti in aliqua ciuitate instrumētū guarētigata ha berent executionē patā fm bal. in. l. si cām. de execu. rei iudi. in vlti. col. z sequit pe. de ancha. in repe. c. canonū statuta. de pss. in vñ. iux hoc mē brū pōe z dato q illa pssessio possit dici sine cā z q nō possit in totū sub stere. vt donatio tñ pssessio sine cā nō dicit i totū inutilis qn valet q ad semiplenā. pbatōne si p cū cui facta ē pssessio allegat aliqua cā. vt vult spe. sequēs mar. de fano. i. ti. de pssess. s. nūc vidēdu vñ. q est rō. cū vñ. se que. p. l. instrumētā. C. de pba. z sequit hoc. d. anto. imo. z. d. Ja. z abb. i. d. c. si cautio. Et lz isti nō dicāt nos legitē hēmus duas gl. vñ i. l. iij. s. eisdē in vñ. spēs. j. de testi. alij in. l. iter cartulas i. v. vanitate. C. de cō. ue. hif. debi. z p pns pot deferrī iuramētū i supplementū semiplene pba tiōis iux. l. admonēdi de iureiur. z i. l. i. bonefidei de iureiur. z in. c. si. e. ti. de iureiur. nō ob. allegata in pntē qz pōsito q illa pssessio sine cā duret tñ ex q i instrumētū ē ex certa scia valet i iurē dōatiōis. ut. s. Nec ad hoc ob. gl. i. q ē hic i si. pōderādo cā: ut facit h saly. qz i ista gl. dicit totū pntē

ca donatōis z expse di cit bal. i Rubrica. C. de cōfess. z imo. in. d. l. a titio de vñ. ob. z pau. de cas. i l. hoc iure d donat. z l. diuozio de v. ob. z istud est veruz. Et am si in pro missione fa cta ex certa scientia iun cta est cōfessio sine cā ex certa scientia. sed. d. anto. i d. c. si cautio in v. ad secū dum est dicē dōz vbi eti am. d. ab. z Dy. in reg. q semel d re gu. iur. i. vi. z bal. in Rubrica. C. de confess. z in. l. h. C. si cer. pe. ad h. pro ponit ratio nem diuerfi tatis. quare cōfessio sine cā sciēter fa cta nō indu.

ita inter ceteros tenet hic Dy. in addi. quonia gl. hic in fi. dicit. vel se p. mihi. x. que per stipulationem accipi. illa verba refert gl. ad ea que pro xi me dixerat tibi dum dixerat. secus si dicat accipit: et sic refert ad casum in quo dixerat p. missionem valere. et in fi. sui dicti ponit alium casum q. intendit stipulationem valere. Sed salz. intellexit q. casus ibi positus in fi. gl. referat so lum ad. d. p. glo. in prin. et non. ad p. rima pcedetia. illa gl. no loquitur quando pmissio est facta a sci ente nullam efficacem cau sam subesse.

ADDE q. uoluit bald. cõfiliio. cccc. xvij. iij. li. in. epiciente iter ioane et aloi suz. vbi duo socij calcula tis rationi bus se victi sim liberaue rant. deinde vn. alteri se cerat instru mentu de ser centum p re sto ronis sed non dicebat ex qua ca di cit bal. q. ex pcedentibus psumit ca. et si in istrumẽ to est ex cer ta scientia q. efficaciter p bat licet non sit causa.

Rocu p la. in prin. huius re. vi de bal. i. l. cu pponas. C. de pactis. et oio i. l. si cer tis anis i. vi. col. e. ti. vbi cõcordat cu bar. hic.

Ute q. stam tum i prin. et. et in tellige istum tex. et similes qñ sit pffessio in fauore nõ capacio ad que ordinaf naturalis af fectio: vt in spu. secus in alio vt in bñ nito fm bal. i. l. i. prin. de sal. ca. adie. c. Scdo no. vn. q. re. pater cõfiteo se debitoze filij spurij non pot sibi ob hoc aliqd dare et q. quid penes filiu spurij repit psumit per fraudẽ eẽ. Idẽ tenet bar. in. d. l. i. C. de naturali. lib. et ibi bal. et bar. et doc. in. l. si is q. solidu de vulg. et pupil. ADDE bal. p. filio. ccc. l. incipiente spurio. ij. li.

Instrumentoru. ista. l. no. allegat bar. in. l. ad m. onedi in vltimis v bis. de iureiu. Et vide qd ibi dixi in fi. Sed qd in priuata scri ptura vtru veniat appellatioe istrumeti. vide bar. in. l. i. de iura. cal. et qd no. in. l. in fraudẽ. s. neq. instrumeta de iure sic. i. codẽ. pñ. re. vide qd dixi in. d. l. admonedi in fi. limita hac. l. pter qñ in dilationibus na si data est dilatio ad pducẽdu istrumeta nõ poterit produ cere post testificata dicit bal. hic et in. l. si ex falsis. C. de trasact. vbi oino vide q. di xi. Et an appellatioe istrumetoz veniat acta. vide bar. in. l. in frau. s. neq. de iure fil. et an veniat testm. tex. q. sic et ibi vide bar. in. l. si idẽ codi. cilli. C. de codicillis. S. an priuata scriptura veniat appellatioe istrumẽ toz vide bar. i. d. l. i. C. de iur. cal. et qd no. in. d. l. in fraudẽ. s. neq. ADDE qñ appellatioe instrumen. veniat priuata scriptura pulchre Ro. p. filio. xij. nescio qd dubitatis et an appellatioe actoris vciat snia vi de io. an. in addi. ad spec. in. ti. de snia bal. cõfiliio. ccc. xvij. i. l. i.

Epetita in prin. huius. l. re. adde qd no. dixi post bar. in simili in

Rocula. Nota q. hic videt remissum fideicom missum tacite ex cessatione longi tps: et cõputatioe ronu sepius facta et taciturnitate hu ius fideicommissi: quaru si qdã defecerit nõ suffi ceret. ita nota. in. l. libertis. s. i. j. de ali. et aba. lega. Bar.

Ex. l. sequenti. Confessio patris q. habuit a filio spurio iter viuos non valet. et venditio oium bonoz psumi tur fraudulenta.

Si testamentum. No. q. l. testator: in testamẽto cõfiteat aliquid se debere: tñ illud non capiet legatarius vt debitum: s. vt legatu nisi debitũ pbec: vt hic et l. legau. j. de li. le. q. l. loquit etiaz qñ relinqui tur capaci qd est notandũ: et sic nõ capiet añ ali os legatarios et falcidia detrahet sicut de alijs. Scdo no. vn. q. quam querit glo. quid si in ter viuos aliquis pffessus fuisse se habuisse a filio suo spurio. et dicit glo. q. tunc valet. Et no. istam glo. inquantũ dicit q. inter viuos non psumit fraus. sed eam reprehendit Ja. de bel. et dicit q. est casus in. l. i. C. de natura. lib. vbi coipso q. re perit apud filiu de bonis patris psumitur frau dulose factũ. Ultimo no. glo. q. dicit veditio nem oium bonoz esse fraudulosam. ar. l. oes. s. lucius q. in frau. cre. licet illa. l. loquat in donati one. Idem no. in. l. patronus. s. e. qd vident te nere doc. in. l. ij. C. si quid in frau. pa. Quero qd si vendidi oia bona mea non sub ista appella tione oia sed vendidi singulariter illam et illaz rem ita q. mihi nihil remansit. dic vt in. l. nomen. s. fi. j. de leg. iij.

De fide instrumentorum. Rubrica.

Instrumentoru. Hides ergo q. ex allusione vocabu li psumit propria significatio. Hoc examinaui in repetitione. l. omnes populi. s. de iusti. et iure. et ibi vide vbi plene dixi.

Epetita. Ita. l. itelligo in scriptura puata. na notari q. scribit istrumetu et appõeret alium diem: tuc sine dubio cõmittit falsum. Itẽ intellige q. hic fuit apposita dies non va. naz lo quif de die cõscripti istrumeti. na si instrumen tum cõtineret verũ diem hoc modo q. hodie cõ

l. diu. s. ite senat. ff. de sal. Et vide qd no. bar. in. l. si testamentuz de re sta. et qd ibi dixi qualis dicit d. z. poni in instrumento. et hic adde bal. post glo. in scripturas per illu. tex. C. qui poti. in pig. ba. et idem q. d. bar. hic tenet spec. in titulo de ob. et sol. s. i. v. sed quid ecce.

Estimoniuz. ad hunc titulu adde q. iudex potest si vult non rece dere testi. uide de bar. in. l. lucius i. fi. s. de his q. no. infã. g. C. Quancz In prin. hu ius re an tes tis d. z. ce no tus parti ad de no. i. l. fi. s. i. C. de iu re delib. et p gl. i. c. cu caz et. i. i. v. de cau. et eodẽ. b. C. Numerz testuz. adde qd no. bar. i. l. fi. s. d. feri. et in auẽ. q. se mel. C. de p ba. et nõ pflu luit bar. S. de iure ciuili talis refrena tio pot fieri ad tres testes sup uno arti culo. tex. est valde no. in. l. quotiens et ibi bar. C. de nau. fra. li. xi. quez ad hoc allegat lu do. i. suis no. et vide Jo. an. et ab. i. d. c. cu caz i. fi. huius. l. re. et vide. c. signi ficauerunt et qd ibi no. ex tra co. ti.

Estimoniuz. Et hoc qd hic dicit in pecuniarijs li tibus. dicunt quidaz q. ca. dicit ciui lis et lis dicit criminalis: de quo hic in gl. et l. cau sas vel lites. C. de transacti.

Quaquam. No. q. iudex potest refrenare numeruz te stium. Sed qro qualiter fiat ista refrenatio et qli ter iudex numerũ testium moderabit: Rñdeo si quidem vna pars iam pduxit: tuc iudex d. z. ad mittere alia prem. pducere tot testes quot ista p duxerit: et qñq. plures ex ca. vtrpata si sũt plures testes: et quidã volunt deponere sup quibusdaz articulis et quidã super alijs. Si nõ non pduxerit alia pars testes: sed vult pducere vnũ de no: tuc iudex refrenabit fm qualitatem cause. cir ca hoc vide gl. ordinariam. et Inno. in. c. cu cau sam. extra co. ti.

At testibus. In hac. l. vs que ad. s. l. iu lia. sic pcedit iuriscõsultus. Haz primo ponit theoricã. scdo practicã in genere. tertio ponit ea p multa rescripta. scda ibi in. l. testium. tertia ibi in. s. ideoz. C. p. pbatio est facere fidẽ iudici. vt. s. ti. ij. l. qnquaginta. et l. cu de eta te. Si ergo hẽm fidẽ de q. hic primo dicit non debet pñiderari mores et alia. Huius timore facta est gl. magna hic q. ppter fidẽ hñdã pñideret fi des et gratuitas re: q. fides p se nõ pot pñidera ri nisi ex alijs hoc probet. vt. j. l. p. in prin. Et. l. sequenti.

Que sit inimicitia q. ipediat teste admitti an ca criminalis: an pecuniaria magne quatitatis. Et qliter iudex has pñitioes debeat examiare.

Estium. No. q. magis credi tur ei q. e. i dignitate q. ei qui nõ e. i dignitate. et ex hoc dicit canoniste q. si duo sũt electi et hẽrent eõle voces tñ vn. ex pre sua hẽret priorẽ et sacrifiã et similes q. sũt i dignitate q. pferet ei q. hẽret canonicos et alios simplices nõ habẽtes dignitates. Scdo no. q. propter inimicitias quis redditur suspe

at pñiũ. et an testis possit iterrogari vide bal. i. auẽ. si dicat. C. e. et abba. plene. i. c. cu caz de testi. k. C. p. pbatio e. facere fidẽ re. Itẽ pñit ini mic quez expello de domo. l. luci. tici. d. et ibi no. bal. ad hoc de le. iij. an at q. testificat i ca criminali pñit inimic. gl. q. nõ. i. e. meminim. de accusa. et. i. c. et fraternitatis. de test. et ibi abb. et vide spe. i. titulo. de test. s. i. v. itẽ qd i alia. et bar. i. l. post legatu. s. bis vo. de his q. vt idi. l. et iij. col. cu fe. C. eo. Et ad hoc pñ. vbi die bal. i. xi. col. q. magis credif duab. no. pñis i dignitate positis qñ plurib. alijs vilib. et magis credif paucis nõ suspectis qñ multis et suspectis. qd facit ad id qd die h. bar. i. pñ. q. s. tñ sit nobilis: et an q. s. vilis e. arbitriu. bal. i. l. grace. i. pñ. C. de adul. dixi i. l. morte de pac. et adde bal. i. auẽ. s. cu testõr. C. ad leg. fal. et ibi hẽs re. m. C. Inimicitias et vide q. dixi i. l. iij. s. d. adi. le. s. Jo. an. i. c. cu opteat de accusa. an hec inimicitia sp. repellat testes remittit iudi cis arbitrio. In eodẽ v. hoc limita nisi inimicitie supuenerit ex hoc: ut ille nõ testificaret. ita firmat bal. p. il. u. tex. i. l. s. et si q. s. illud sciẽdu. si q. caut. Dy. i. l. filio. s. sol. ma. bar. i. l. i. s. cu q. s. de qñtio. bal. i. auẽ. si di. cas i. pe. col. C. de testi. et l. iij. s. s. et si agat. ff. de iudi. et qd no. io. an. i. c. fi. de testi. et satis qñtu ad hoc dicit inimic. q. mecu litigat. et cõcludit. d. an. et abb. i. c. i. de iudic. qd e. vuz si h. z. litẽ mecu de pñti criminalẽ vel ciui

U iij

tem: oium bonoy per tex. in aut. de testi. §. si vo odio in prin. & per alia ibi allegata. aut by ciuile & tuc no repellit oino: sed est in arbitrio iudi. fa...

notadu dicit q inimicus etia reconciliat pot repelli. allegat tex. cu gl. in q. vij. c. accusatio qd stelligas si sit recociliat de receti alias non pcedet...

testamento. in prin. vult q vbi requirunt in testamento. vij. testes & re perit q interuenerunt. vij. quoz duo non erant omni exceptione maio...

dat: vt et d hie instru. c. pstitur. & no. p Anno. in. c. qm ptra falsam. extra de proba. & in Spec. de testi. §. notandum. vbi. considerare.

Ex. §. sequenti.

Testis an debeat ee notus pti: & q no debet pferre eundem sermonem: & si dicat ide i effectu tri notarius dz scribere p diuersa verba: ideo male faciut cu scribunt dixit idem q. s.

Ideo. No. q potestati iudicis concedit vtrum debeat adhiberi fides testi vel no: tri q: acta qm sunt examinada in ca ap pellatiouis tui est q ca suspitiouis ppter qua fides testi minuit iudex faciat apparere i actis: vt s. pxime dixi. Itē qd hic dicit q in prate iudicis est & appet q testis dz esse nor iudici. qd intel lige q sit nor an. f. p inqstione facta a vicinis: vt. s. pxie. Item quero an testis debeat esse notus parti contra quam producitur. glo. dicit

tione maio: res: qz essent fratres pa: trueles vel nepotes ex fratre: qua edictu de te stibus e phi bitoriu & isti non reperiunt prohibiti er go & c. l. i. s. eo. & casu q diceres eos no esse omni exceptioe ma iores supplet. numerus & marie in ter ris ecclesie vbi sufficiunt duo testes cu parrochiano. d. c. cu esse. vel. iij. sine parrochiano. vt no. spec. i

titulo de instru. ed. i. §. compendiose. v. item ius canonicum. cum sequē. in. d. c. cum esse. ideo debet esse validum rescriptuz in terris ecclesie in q tot interuenerunt. ADDE vt per bal. p. s. lio. ccv. ij. li. & p. s. lio. cccv. l. li.

Considerare aduerte q gl. i. v. admittat i pn. buius. l. p. s. de teste p repellit pp pauprate. vide q dixi i. l. spadone. §. si. d. ex. tuto. Et vide p scribentes i. d. au. si dicat. & vide i. c. cu. q. s. d. testi. spol. ite cu qz ex poliat aliq dca fama: qz res piosa. r. q. r. fca faciat ifamē. de decuri. ali. as de pu. iud. ite si subdit expoliat se a dno. c. cu. off. de accu. ite dicit ini mic' ille q copulauit se cu inimico meo vel secū bitat. c. repellat. & c. cu opoteat. d. accu. vide Li. i. d. au. si dicat. Et vide p bal. i. l. si. q. s. testi. C. e. an. de bu. i. d. c. repellant die q iura dicetia inimicuz q bitat cu ini mico repellēdu itelligēda sūt de p. rina bitatōe. sec' si p certa tpa. ite il le q testificauit p me i ca criminali. gl. & An. i. c. meminim'. de accusa. l. s. p. c. lude ex mēte host. r. d. an. q si i pma ca spōte se obtulit & repellit in alia aut p iudice p. pulsus tuc admittitur. caret eni suspitōe: qz fec' iudicis mādato. xxxij. q. i. c. d. culpa. Quid at de amico cōit pcludit q aut ami citia ē magna & repellit. aut pua & detrahif de hie vide bal. i. l. eos. C. e. & alber. in. l. iij. e. ti. idē spe. in ti. de teste. §. i. v. ite excipif. ubi dixit q si itas supribus alicui si eo ydōe. Quid d biruario. vide bal. in. l. et. C. e. & ag. i. l. scidū ff. d. usur. ubi dicit se defēditē quēda p. tate. Quid d colono et mercenario vide spe. in ti. d. teste. §. i. v. ite excipif. l. s. gl. in. §. finē appellat istos dōe sticos. alb. in. d. l. et. d. v. qz caut. gl. in. c. in litteris. et. d. d. bar. in. l. lu ci' ticius. ff. d. bis q no. infra. q iudex et si testes clare pbēt q ad vba. de bet tñ inspiciere an fidel sit adhibēda. tñ dicit istd ex ca faciēdu ne post in sindicatu teneat. et uariat fides eoz ppter nimia obfcuritate in diuersi ficatē et nimia similitudine pp qua vidēt subornari. vide bal. in. l. i. i. p. de emēda. c. i. sūma. Et ad p. mū dictū adde bal. i. l. testi. i. pe. col. C. d. te sti. ubi dicit q plurib' testib' deponētib' p eadē vba no dz credi. Et vide bar. i. s. hoc i. fi. i. eo. si. & c. adde bar. i. l. iij. §. hoc at i fi. iij. q. d. d. i. s. c. ADDE an amicus possit bal. consilio. ccv. & cccvj. ij. h. dixit esse iudi ci arbitriū Roma. p. s. lio. ccccx. dicit q amic' leuis amicitie pot esse testis & alleganti magnam amicitiam incūbit on' pbandi. An vasallus p dno possit esse testis vide bal. cōsilio. ccclij. ij. li. An familiaris p Ro. cōsilio. pxie al. An colonus famulus p bal. p. s. lio. cccxxvi. li. iij. oldr. de famulo. p. s. lio. c. i. An sollicitator vide angelū p. s. lio. cccxxij. ro. consilio al. An istitor: sancticell' apotece psoneta domesticus p bal. p. s. lio. cccvi. li. ij. An paup ro. p. s. lio. cccxxij. An spirator: oldra. p. s. lio. cccxxvij. An detentus in carcerē expulsius de domo: & q aliqū appellauit per oldra. consilio. cclv.

Ideoqz in prin. adde bar. in. l. luer' in fi. de bis qui no. infra. Et adde tex. in. l. ob. carmen. §. si testes. j. eo. d. Testis adde qd no. in. l. fi.

§. i. de iure delib. per glo. in c. cum causaz el. i. in verbo de causis ex. e. Ad vnu. Si testis dicat se cognoscere si ipsuz videret dz exhiberi p glo. in c. cu cam. s. allegata. bal. in. l. i. s. si ex noza. ca. aga. z bar. in. d. l. si cum exhibuisset. b. Testes. Idem dicit hic. Ja. bu. per istum tex. z sic sufficit q in facto principali pcorde licet no quo ad corticem ver boz pro hoc e. dudum cu

glo. i. verbo substantia. d. conuersi. con iug. z i. e. cu ecclesia cum gl. de ca. pos. z ppi. z no. Jo. an. i. e. ni bil. de v. sig. vbi dicit q imo melius dicunt pba re testes qsi p diuersa v. ba deponunt in eundem rei sine qz si per eadem v. ba. na tunc no be ne probat p istuz tex. nec ob. qd no. d. an. in. d. c. ni bil. qz loquit qsi tractare de pbando v. ba forma lia testatoris na tuc oportet q etiam i forma ver boru cocor dent. vt no. v. ba. an. in. c. euz ecclesia. §. nos aut. d. ca. pos. z bal. in. c. bone el i. de elect. z ibi dicit q si duo sunt tes tes quozuz vnus depo nit q ricius pmisit seyo duos solidos alter depoit

de. xliij. denarijs pbabunt z dicent contestes. l. extrinsec. z qd ibi no. de vbo. obli. z si essent interrogati de qualitate vocis. vt qz iudex inter rogasset quibus verbis vsus fuit: z vnus dicit q promisit duos solidos alius dicit q pmisit. xliij. denarios isti dicent esse singulares. non ob mitto q etia in dubio testes presumunt esse contestes si congrua inter pretatione verborz hoc fieri potest scdm Inno. in. c. qualiter z quando in. ij. col. de accusa. z spec. in titulo. de inquisito. §. nuc tractemus in ver bo super probatione autem. z bal. in. l. circa vlti. col. de scdis tab. z in. l. de quibus. ff. de leg. vbi in. l. si tamen. §. si arbiter. s. de arbi. ADDE vt per ang. confilio. cclxxij.

c. Facias q dictum. de hoc dixi in. l. si librarius. de regu. iur. z no. bal. de pace p. h. in vltio vbo. z bal. in. l. testiu. C. d. testi. i. ij. col. z ang. in. l. si quis. §. i. de ede. z vide per io. an. in. c. nihil. de verbo. sig. z dixi. j. co. l. ob carmen. d. Eius quoqz. Et vide de materia huius. §. Sal. in l. ea quidem. C. de accusa. in fi. Si enim testis deponit de fama z inter rogatus a quibus audiuit. Rhidet ab vno no probat vt per bar. in. l. de minore. §. plurimum. alias est. §. tormenta. verfi. quero quid si testis di cit. j. de questi. sicut. nec pbat quando nescit dicere a quibus audierit tot p Inno. in. c. qualiter. de accusa. z spec. in ti. de inquisitione. §. nuc tra ctemus z bar. in. d. l. de minore. z c. fama p. b. e. fama enim non p bat plene. vt hic no. z in. c. venientes. alias. c. veniens. de testi. el. i. z in l. admonendi cum si. de iureiur. Et ad hoc vt probat fama requirit q testes interrogati assignent causas probabiles ex quibus populus indu etus sit z sic credendum. alias nisi probent iste probabiles cause a quibz fama traxit originem non dicent probata fama. sed dicit potius pro bata de vna voce populi que exaudiri non debet. l. decurionu. C. de pe nis. ita bar. in. d. l. de minore. §. plurimum. alias est. §. tormenta. de que stionibus ad fi. z bar. in. l. proprietatis. C. de probat. z in. l. diffamari. C. de ingenuis z Saly. in. l. ea quidem. C. de accusa. z do. Anto. in. d. c. ve niens. z no sufficit se dicere audiuisse a multis: sed a maiori parte. vt no. glo. z doc. z hic bar. in. d. §. plurimu alias est. §. tormenta. z doc. in. c. cu oportet. de accusa.

ADDE quando fama probet z quando faciat indicium bal. confilio. cxxi. ij. li. z a quibus etiam debet nasci: z qualis debeat esse per eundez confilio. cclxxvi. i. li.

¶ Pars populi. si enim testis deponens super fama quando interro gatur quid sit fama dicit q est audire res que dicuntur per illum per

q sic in personali actione no in reali. Aduer te q vbiqz testis in ca producit ad testifican dum sup aliquo qd factu partis no respiciat no est necesse q parte cognoscat: vt puta adhibetur qd ad testificandu vtz vidit tale opus fieri in ta li loco z non dico a pre: vel vtru illa rem viderit possideri ab aliquo auctore pducentis no dico a pducente vel cotra que pducit. z hoc dicit gl. in reali. Si no hz testificari de facto partis: tunc est necesse q parte cognoscat alias no pot testifi cari. Ad vnu. tñ est aduertendu q si testis di ceret ego cognoscere eu si cum videret: z tñ non cognoscat eu nominatiz q tuc dz sibi pars exhiberi. ar. l. si cu exhibuisset. j. de publi. C. No. q si testes dicunt eundem pmeditatuz smonez eozu dictum reddid suspectu z ideo facias q di ctum eozu sit dictu diuersis v. bis: sed sit idem i effectu. Itz dico q hoc facias ppter ignoran tiam scribentis: qz si vnus dicat longe. alter dicat idem. aliqñ ignorans notarius scribit testis iter rogatus dixit: vt. s. z c. Itz nota q iudex pot interrogare de tpe qd dic. vt. C. e. l. testiu. Bar.

Ex. §. sequenti. Fama qualiter probetur. Eius quoqz. Declarau istu. §. in. l. admonedi. s. de iureiura. C. No. q fama p se no probat: sed pbatione coadiuuat. dicit tñ gl. hic q fama fa cit semiplena pbationem qd dic vt dixi in. d. l. admonendi. C. Quero qualiter fama probet. gl. dicit q p duos testes probatur qui dicant q maior pars populi sic sentit. Aduerte ne erres. na si dicerent maiorem parte populi sic sentit z redderet cam. l. q: hoc audiuius dici a maiori parte populi q dictu eozu non teneret. na testis dz testificari de his q percepit per aliquo sensuz

illum z per alium qz apparet se non intelligere famam non probat. vt p Bar. in. l. i. si certuz petatur. bal. in. l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. z in. l. data. C. qui accusa. z Inno. in. l. stipulatio ista. §. hoc quoqz. de ver borum obli. Si enim testis deponit per uerbum pluralis numeri uide licet se audiuisse inter clericos non est probata fama: qz illa uerba ueriff cant in duo bus. l. iter il la. de uerbo. si. l. libertas §. si. de ma. tes. Itz si di cit se audiuis se a pluribus qz plures di cuntur duo. l. ubi nume rus. j. e. c. plu rics. de reg. iur. in. vi. in. sti. de iure p so. i. si. no. i. l. i. §. hoc rep tum ad fille. c. ad nostru. de rebus ec. cle. quia no dicitur pro bata fama. g. Sol. b. si enim dice ret q audi uit a multis minime probat: qz mul ti dicunt duo uel tres. l. i. §. hoc refert pruz. ff. ad fil le. in. l. de iu re pso. §. si. l. licet impari tor. de le. i. no. in. c. lato res. de cleri. excōica. de po. ministrā sicut nec probat q publi ce. ita admit titur: ut hic per bar. z in dicta. l. d. mi noze z i. l. la beo de sup. pelle. leg. z barto. in addi. specu. in titu. de sen. in. xij. col. z doc. in. d. c. cum oporteat. ADDE de teste q dixit publice dicit bal. i. addi. ad spec. i. ti. d. sententia. b. Item diuus. In prin. huius. §. uide bar. in. l. magistratus. s. d. iu. o. iudi. z in. l. ij. j. de custo. reo. In eodem prin. z c. uide in. d. l. senatus. Item per istum tex. in uerfi. nam ipsos interrogare soleo dixit bal. in. c. i. de testi. q testis non potest deponere dictum suuz in scriptis de quo uij de per bart. in. l. theopompus. de dote prelegata. in fine huius. §. z c. Canonizatus est hic textus. iij. questione. iij. §. item. ADDE an maleficia probentur per instrumenta sede. p. filio. cxxviij. C. Lege iulia. an factus pubes possit testificari de uisio in pupillari ca. te. adde glo. in. l. de test. §. testes. Et uide in capitulo relatum. xvi. d. finet. z omnino bal. in. l. i. de sacrosanc. eccle. in. ij. col. z uide an quali tas superueniens faciat eum admitti bar. in. l. i. in. §. ite seuerius de qd. DDDE ut per Ro. confilio. clvij.

h. Deierauit. de teste homicida z periuro z qui est in peccato mortali z quid de excommunicato. de istis uide bal. in. auē. si dicatur in ultima columna. C. eodem. de infame. in. l. cunctos populos. C. de summa tri. de periuro. uide qd fing. dicit bal. in. l. iudemus. C. eodem titulo. de te ste homicida z periuro z qui est in peccato mortali z quid de excōmu nicato. uide Inno. in. c. pia. de excep. bald. in. l. nullum. C. eodem z an ad mittantur. z qd in usurario dic qd repellitur: ut. l. improbum. z ibi bal. C. de infami. etiam si penitentiam fecerit z restituerit sed in euz z de eo qui est in peccato mortali. uide gl. in. l. fi. C. de infā. ubi omnes sunt infā mes: ergo omnes repelluntur. z de excommunicato heretico z infideli q repellatur: tex. est. ij. q. vij. hereticus. z de teste periuro qui alias di xit falsum. uide bal. post glo. z bar. in. l. ij. s. de fide instru. z de excōmu nicato per bal. in. l. i. in. x. z xi. col. C. de heredi. in. l. i. z ibi quid de banni to. z uide bal. de istis criminosis in. d. auē. si dicatur. de infami. in. d. l. cunctos populos. per imo. in. d. l. nullum. z quando excipitur contra tes tem q sit criminosis in. d. auē. si dicatur q de infami. in. d. l. cūctos po pulos per imo. in. d. l. nullum. et quando excipitur contra testes q sit cri minosis. no. hic formam. z adde bart. in. l. i. ad finem. C. de testa. et bal. in. auē. si dicatur in fi. C. eodem. Sed quid si produceretur excōmu catus contra excōmunicatum. uide glo. in. c. testimonium extra eodem sed specu. in titu. de teste. §. i. in. verfi. itez excipitur. dicit q per hoc om nes debent repelli cum sine crimine uiuat. distingue ut ibi p cū.

vt. C. e. l. testiu. z. l. qui testō in fi. j. de testa. s. q maior pars populi hoc sentiat hoc no p. s. s. s. in sensu: vt percipi possit. Item aduerte q non suf ficit dicere q est publica vox z fama: qz sic publi ce dicit possit eniz esse q vnus solus homo pu blice diceret sed deberet dicere q audiuit dici a maiori parte gentium: dixi plene in. l. de minore in. §. tormenta. j. de qd.

Item diuus. No. q maleficia n probatur per instru menta sed debent probari per testes uiuos. pos sunt tñ p. duci instrumenta sup his q pertinet ad adminicula maleficij vt i ca adulterij si p. ducio i strumentu matrimonij vel in actioe. l. aquilie. p. ducio instrumentuz ad probandu dñum rei. vt no. per doc. in. l. pe. C. de proba. z in. l. senatus. in prin. j. ad turpil.

Ex. §. sequenti. Puberes an possint testificari de eo q vide runt ante: ibi. Sed. Et qd de puero homicida ifame an possint ee testes uide in §. sequenti.

Lege iulia. No. q impuberes no admittunt ad testimo ium. Sed quero an facti puberes possunt testi ficari de eo qd ante viderut. Gl. mouet hic ista. q. z in. l. ad testiu. in prin. j. de testa. z in. l. notio nem. §. instrumentoz. j. de ver. sig. z vbiqz deteri minat eode modo distinguendo. f. put hic in gl. vbi aut gl. dicit factum puberem posse testifica ri de eo qd ante vidit intellige: dum tamē egres sus sit infantia: alias secus. vt. l. excipiuntur. §. i. j. ad fil. Querit glo. quid de eo qui alias deierauit. Itz qd de homicida vel alijs q sit in peccato mortali circa qd uide extra eo. c. atep. Et aduerte qñ contra testem excipit q est crimi nosus debet poni in tali exceptione oēs circūstā

ADDE de teste q dixit publice dicit bal. i. addi. ad spec. i. ti. d. sententia. b. Item diuus. In prin. huius. §. uide bar. in. l. magistratus. s. d. iu. o. iudi. z in. l. ij. j. de custo. reo. In eodem prin. z c. uide in. d. l. senatus. Item per istum tex. in uerfi. nam ipsos interrogare soleo dixit bal. in. c. i. de testi. q testis non potest deponere dictum suuz in scriptis de quo uij de per bart. in. l. theopompus. de dote prelegata. in fine huius. §. z c. Canonizatus est hic textus. iij. questione. iij. §. item. ADDE an maleficia probentur per instrumenta sede. p. filio. cxxviij. C. Lege iulia. an factus pubes possit testificari de uisio in pupillari ca. te. adde glo. in. l. de test. §. testes. Et uide in capitulo relatum. xvi. d. finet. z omnino bal. in. l. i. de sacrosanc. eccle. in. ij. col. z uide an quali tas superueniens faciat eum admitti bar. in. l. i. in. §. ite seuerius de qd. DDDE ut per Ro. confilio. clvij.

h. Deierauit. de teste homicida z periuro z qui est in peccato mortali z quid de excommunicato. de istis uide bal. in. auē. si dicatur in ultima columna. C. eodem. de infame. in. l. cunctos populos. C. de summa tri. de periuro. uide qd fing. dicit bal. in. l. iudemus. C. eodem titulo. de te ste homicida z periuro z qui est in peccato mortali z quid de excōmu nicato. uide Inno. in. c. pia. de excep. bald. in. l. nullum. C. eodem z an ad mittantur. z qd in usurario dic qd repellitur: ut. l. improbum. z ibi bal. C. de infami. etiam si penitentiam fecerit z restituerit sed in euz z de eo qui est in peccato mortali. uide gl. in. l. fi. C. de infā. ubi omnes sunt infā mes: ergo omnes repelluntur. z de excommunicato heretico z infideli q repellatur: tex. est. ij. q. vij. hereticus. z de teste periuro qui alias di xit falsum. uide bal. post glo. z bar. in. l. ij. s. de fide instru. z de excōmu nicato per bal. in. l. i. in. x. z xi. col. C. de heredi. in. l. i. z ibi quid de banni to. z uide bal. de istis criminosis in. d. auē. si dicatur. de infami. in. d. l. cunctos populos. per imo. in. d. l. nullum. z quando excipitur contra tes tem q sit criminosis in. d. auē. si dicatur q de infami. in. d. l. cūctos po pulos per imo. in. d. l. nullum. et quando excipitur contra testes q sit cri minosis. no. hic formam. z adde bart. in. l. i. ad finem. C. de testa. et bal. in. auē. si dicatur in fi. C. eodem. Sed quid si produceretur excōmu catus contra excōmunicatum. uide glo. in. c. testimonium extra eodem sed specu. in titu. de teste. §. i. in. verfi. itez excipitur. dicit q per hoc om nes debent repelli cum sine crimine uiuat. distingue ut ibi p cū.

canf in duo bus. l. iter il la. de uerbo. si. l. libertas §. si. de ma. tes. Itz si di cit se audiuis se a pluribus qz plures di cuntur duo. l. ubi nume rus. j. e. c. plu rics. de reg. iur. in. vi. in. sti. de iure p so. i. si. no. i. l. i. §. hoc rep tum ad fille. c. ad nostru. de rebus ec. cle. quia no dicitur pro bata fama. g. Sol. b. si enim dice ret q audi uit a multis minime probat: qz mul ti dicunt duo uel tres. l. i. §. hoc refert pruz. ff. ad fil le. in. l. de iu re pso. §. si. l. licet impari tor. de le. i. no. in. c. lato res. de cleri. excōica. de po. ministrā sicut nec probat q publi ce. ita admit titur: ut hic per bar. z in dicta. l. d. mi noze z i. l. la beo de sup.

XXII

88

a C Ultimo no. vide bar. & bal. in l. i. arena. C. de inefficacio testamēto.
b C Testes. adde quod dicit bar. in l. i. §. fi. de ven. in spi.
c Ege. In eo. prin. vtrum ista lex locum habeat si alias veritas ha-
berit non potest. vide l. d. ostiē. & alios in. c. i. d. test. cog. & spe. & Jo.
an. in titulo de testi. §. de testium. in ver. si. ij. cum se.

d C Non po-
test. vide. j.
eo. l. ydonei.
e C Itē Mo.
no. quō pro
batur silus
& cōsuetudo
& ad bar. hic
adde bal. in.
l. i. in fi. C. vt
que desunt
aduoca. be-
ne fac qd su-
per infoma-
tione fame vi-
rit dñs ant.
de but. in. c.
cū in tua de
spōsa. ad fi. &
vide vo. ant.
in. c. fi. de cō-
sue. i. pe. col.
& Ly. in. l. ij.
in. vñ. secun-
do queritur
circa finē. C.
que sit lōg.
consue.

f i M le-
gibus
in pn.
et. sed quid
si qd fuit co-
act' ad veniē-
dū postea te-
stificauit spō-
te. vide bar.
i. l. fi. qñ i. ij.
col. C. e. qro
in hac mate-
ria vtrū ille
q leuauit me-
de sacro sōte
vel tenuit in
crismate pos-
sit esse testis
bal. in. l. parē-
tes. C. eo. q
sic. qz nō re-
perit pñibi.
r' & ibi & qd
i alūno. & ibi
distinguit. aut
durat dome-
sticitas aut
non. & ibi eti-
am quid de
plato i causa
ecclesie: qd
de socio i re
cōmuni. vi-
de bald. in. l.
omnibus. C.
& in. l. quoni-
am. e. titulo.
& ibi quid de
socio itineris
& de quolibz
socio. & per
bar. in. l. i. §.
si seruus. ff.

de questio. & bar. in. d. l. qñ. & ibi glo. ADDE an soci' possit esse testis
pro socio ang. pñlio. c. c. xv. an pñign' p filastro p bal. pñlio. c. c. c. lxxv. iij. li.
An frater consanguineus pro fratre p bal. cōsilio. c. lxxv. ii. ij. li.
An affinis vide ang. pñlio. c. c. iij. vbi dixit q licet testis interrogatus
an sit affinis rñdeat q non q p hoc nō repellit a testimonio. rōne ibi vid.
g C Queritur. & adde q si quis non pōt pro me testificari & a parte ad-
uersa producif poterit pro me deponere. l. si quis testibus. C. eo. no. bal.
in. l. parentes. in. ij. col. C. eo. & ibi etiam habent prohibiti ferre testimo-
nium contra aliquos: an possint pro eis. & quid si de iure non coguntur.
an illi possint testificari. sed quia si aliquis non possit esse testis p aliquo
an possit admitti contra eum q sic: vt patet ex notatis per glo. & bal. in
l. ij. C. eo. Et adde illis qd legitur. & no. C. eo. l. parentes. & adde bar. in
l. in testamento. in. q. de fratre. j. de testa. Item adde q si quis est probi-
bitus testificari contra me sub pena ego non possum renunciare illi p-
bitioni. l. libertoz ybi gl. & bal. C. eo. secus si non eēt penalis per id qd

tiē criminis sicut in libello accusationis: vt in. c.
quanto. de testi. in. vi. C. Ultimo no. q propter
infamiam testes repelluntur a testimonio. qd in
telligit glo. nisi cōtra pariter ifamē. de quo dicit
vt p Ja. d. are. in. l. cū mulier. j. so. ma. & ibi dixi.

Testes. No. tex. q i his q spectant ad li-
tis ordinationē debemus inspiciere
consuetudinem loci vbi agitur: vt hic & C. de iu-
ra. cal. l. ij. circa finem: & C. que admo. testa. ape.
l. ij. secus in his que pertinent ad litis decisionē
vt dixi in. l. si fundus. §. d. euicti. & i. l. i. §. d. vsur.
Ex. l. sequenti.

C An quis possit producere in testem aliquem
sibi subditum. Et cur qs alle. ita de consuetudi-
ne obseruatum pōt iudex a seipso interroga-
re notariū an ita sit seruatum.

Ege iulia. Ista. l. inuit q
mitti volentes. & sic est ar. q licet testis
se ingerat ad testificandū: non tamen repellitur
a testimonio: de quo dixi in. l. que omnia. §. de p-
cur. dixi in. l. post legatum. j. de his qui. vt idig.
C. No. q quis non pōt producere in testem ali-
quem suū subditū: de quo vide Ly. in. l. iij. C.
e. Item no. hic tex. in. §. sed diui. q quando qs
allegat de consuetudine sic esse seruatum q iu-
dex pōt a seipso interrogare tabellionez: an fu-
erit ita de cōsuetudine seruatu: vt hic in tex. i. fi.
Ex. l. sequenti.

C Personē q nō cogunt ptra aliqū testifica-
ri an possint p eis testificari: & an volentes ad-
mittantur.

Al legibus. Aides hic q
ne non cogant ferre testimoniu contra
alios. Sed queritur an pro eis possunt testifica-
ri: & glo. dicit q non: q dictum testis dicitur teneri p
vtraqz parte. In contrarium facit. l. qd fauore.
C. de legi. vnde doc. dicunt sic. quādoqz solus
fauor est impedimentum ne quis cogat ferre te-
stimonium contra certas personas. & tunc p eis
admittitur. ar. d. l. qd fauore. aut est fauor: & reue-
rentia debita: vt in liberto qui debet reuerentiā
patrono & tunc non admittit: & ita loquit glo.
ista. C. Quero an volens admittat. Rñ. esse di-
stinguendum eodem modo quo. §. dixi: qz hec.
l. est etiam facta in fauorez testium vt contra di-
ctas personas non cogant ferre testimoniu: vt
no. per doc. C. e. ti. l. eos. i. vlti. q. C. Sed querit
glo. vtrum habeat locum hec. l. in ciuili. & gl. de-
terminat q sic.

Ex. l. sequenti.
C Testes de vniuersitate an sint idonei.

no. glo. in. l. ij. C. eo. & qd dixi post bar. in. l. quos prohibet de postu. sed
an ad pias causas libertus testificetur contra patronum bal. q sic i. l. i. i.
xxi. col. C. de sac. san. eccle. b C An dominus. vide. §. e. l. lege iulia.
in prin. vtrum autem vasallus possit esse testis contra dominum. vide
bal. in. l. libertozum. C. eo.

Donei. Glo. intelligit hic in
pari causa. s. ratiōe pa-
trie potestatis vel dominij: & fm hoc se-
queretur q vnus rex vel vnus comes non possit
producere testes de comitatu suo. Istud nō cre-
dit Pe. qd dicit vt no. per Ly. C. e. l. iij. C. Itē
quero an dñs p subdito possit eē testis: vide ex-
tra de offi. deleg. c. causam que. C. Querit gl. an
in causa vniuersitatis vel collegij liceat alicui de
collegio vel vniuersitate ferre testimonium. de
quo per doc. C. e. l. parentes. in penul. q.

Muti. Glo. querit quid si ali-
ter veritas sciri nō potest
& determinat glo. q nō cogitur ad hoc
dicendum venire ad iudiciū. sed iudex debet
ad eos mittere officiales pro hoc facit finis hu-
ius. l. simpliciter intelligendo: & l. iusturanduz
quod ad pecunias. §. pe. §. de iureiur. i. alias eēt
absurdum: & idem tenet Ja. but. Bar.

Estis. De hoc dicit plene in. l. q
testamento. j. de testa.

Illus. Querit glo. nunqd vē-
dit: in causa euictiois
possit esse testis. Distingue quia aut de
euictioe tenet & non potest esse testis: quia in re
sua tunc esset testis. aut non tenetur de euictioe
ne & tūc secus. Sed Pe. aliter dicit videlicet q
nullo modo posset esse testis ad similitudinem
psonete. quod dicit vt. l. i. oib. C. eo. & ibi p Ly.

Uesitum. No. q causa cui-
tandē absurdita-
tis debet fieri extensio. l. ad casū non
expressuz habentem similem rationem.

U falsa. De materia h' l. di-
xi. l. eos. j. d. falsis.

U eo. No. hic argumentuz a cō-
trario sēu. l. valere. & ē tex.
de hoc in. l. ij. §. huius. §. de offi. ei' cui
manda. ē iurisd.

U carmen. Ex. §. sequenti.

C Varietas tpis & loci repellit testē cū inducif
ad pbanduz aliqd certo tpe limitato alias sec'.

Si testes. Hic est solennif. §. & sepe
occurrit in interdico turba-
te possessionis. hoc tamen intellige siue ab ea-
dem parte siue a diuersis producantur. statur
enim potius dignitati q numero. qd intellige
nisi in numero sit magnus excessus: vt extra eo.
c. in nostra. & ibi glo. Ultimo hic ē quedam glo.
super verbo assurat. que incipit. §. de proba. l.
cum de etate quam credo esse additionez. Dicit

stea poterit eē testis q cautela an vera sit vide p Spe. in titu. de procu-
ra. §. sequit in fi. & Ly. & baldus in. l. oibus. C. eo. Guil. in. l. & heredi. in
prin. §. de pac. et qd in simili no. bar. in. l. i. §. seru' de qd. p bal. et §. l. d.
l. et heredi. §. nos autem. §. de pac. per. d. an. in. c. super. de testi.
ADDE q cautela nō videt bona p ea q pñluit ro. reprobat' spec. cōsi-
lio. c. c. lxxij. m C Si testes. Et iste. §. est canonizat'. iij. q. iij. §. m in
criminali vñ. si aut ei rei et qd dixi in. l. ex libero. j. de qñtio. vbi vide. et
vide. vi. casus. no. p Ro. in Ru. de arbi. in. xvij. q. in qbus casib' habet
testib' stātib' parib' nūero qd magis credendū sit. vide. c. in nostra eē
eo. & Ro. i Ru. q testes dicant vñsimili hora dicere. et qñ dicant vñsimilia
dicere et q alias eis nō credat p bal. in. d. l. testiu i. x. colū. C. eo. et vide
§. eo. l. iij. in pn. & dicit bal. in. l. testiu i pe. col. q magis credif paucis te-
stib' vñsimilia dicētib' et qñ pbatōes sūt pares qd hēdū. vide bal. in
l. fi. C. cōia de leg. et i. l. cū magistrat'. C. qñ puoca. et bal. in. l. i. post gl.
ibi. C. q et adueri. quos. q semiplena pbatio nō vñsimilis nō fac' deferri

i Multi-
i In pri-
bul' & vide
Host. & doc.
in. c. l. de te-
sti. cog. & io.
an. in titulo
de teste ver-
cuz se.
k C S; iudex
Et hic ē glo.
no. in fi. quē
tene mēti p-
petuo i mate-
ria testuz q
testis etiā nō
habilis & nō
fide dign' ro-
gat' in istru-
mēto admit-
tit & pbat q
videf appro-
bat'. similit
ē glo. in aut.
d. testi. §. & l.
i fi. i vñ. sup-
plicijs. in gl-
pua. allegat.
l. fi. q. C. eo.
no. bal. §. eo.
l. parentes. &
ad hāc. l. ad-
de qz testis
fit citad': nō
tñ dicit iur'
depōere scōz
bal. in. l. parē-
tes. C. eo. cir-
ca prin. vltie
col. & bar. in
l. libertoz. e.
titulo.
l. Illus.
n In pn-
bul' & vide
bart. in. l. ad
executore. §.
i. j. d. app. ad
de q h p gl-
cautela esse
possit q quis
vedat vel ce-
dat sua iura
terto cū hoc
q ipse nō te-
neat de cui' &
ctioe: & post
ea ad petitio-
nē emptoris
vel cessōarij
poterit eē te-
stis in cā. &
hec eēt vtilis
cautela quā-
do dñs ven-
dēt vel cedēt
nō hēret nisi
vñū testē ad
pbādū de iu-
re suo. nam
tunc ipse po-

furam n'um et quando probationes sunt pares quid agenduz. vide eti- iam bal. in. l. fi. in. xi. op. s. de feri. r. l. q. accusare in vlti. col. de ede. r. no. q. ceteris. paribus testes antiquiores preferunt. glo. est no. in. l. cum qd in gl. i. si cer. pe. facit ter. xxx. q. vi. c. notificamus. r. si probatiões sunt pa res proferun

edi. de suc. Itē clericus presertur. de quo per dñz ant. in. c. ij. d. elec. Et adde q. magis cre dit duob' te sibus in spe cie deponen tib' q. pluri bus in gene re. vt signan ter dixit Ni col. de neap. in. l. turpia. i. prin. per ibi no. j. de le. l. ADDE bal. p. filio. c. cclij. ij. li. vbi di cit q. in iudi cio finituz re gundoz. co. gif. iudex in vitio dētib' sētētiare nec potest dicere vti posside. tis ita possi. deatis.

¶ Sufficit. de singulari tate r. contra rietate testiu vide omni/ no bal. in. l. p. hanc. C. de temp. app. r. lmo. in. l. in. ter pares. ff. de re iudi. r. glo. no. in. c. nihilomin' . ij. q. ix. r. bal. in. l. obserua. re. C. quozū appel. r. no. bal. i. l. actor. l. iij. col. C. de pba. r. in. l. iurifuran. di. in. ij. col. C. de testi. r. vide de hac singularitate no. verbum

bal. in. l. si ex cautione. in. xij. q. C. de non numera. pec. ter. r. bal. in. l. qui sniam. C. de penis. Imo. in. l. gallus. s. ille casus. j. de libe. r. postbu. r. ad glo. hie quando probatur aliquid: videlicet limitatur certo tempore. vi de no. doctrinaz ang. in. q. assensu miles. adde hic quod no. Inno in. c. licet ex quadam extra eo. vbi dicit q. si volo pbare de iurisdictione mea r. eius exercitio r. induco testes duos: quozū vnus dixit q. vidit me exer cere vnum actum de vno ano: alius q. vidit me exercere alium actuz d alio ano dicit q. videt q. ego pbauerim r. finaliter subdit q. tutius est q. deponant de eodē tpe aliter eēt singulares r. no. pbarēt. r. ita finaliter videt tenere s. id q. tenet bar. h. r. idē dicit in pbado que vsurariū r. vsu ras fecisse cogita. r. adde Inno. in. c. qualiter r. qñ. de accusa. r. extra de elec. c. cū dilectus. alias de succ. ab intesta. r. adde no. in. c. liceat cam. d. p. ba. r. adde q. testes nō dicunt discordes nec varij si pcorādāt i pncipali. h. discordāt in aliqb' circūstātijs vel qualitatib' p. id qd no. gl. i. c. dudū i vbo. substa. de quer. piug. glo. in. c. cū ecclesia sutrina in vbo vacillasse de cā poss. r. p. p. r. plene in. c. nihil obstat. de s. sig. vbi Jo. an. dicit q. te stes dicunt meli' deponere qñ p. diuersa vba idē pcludūt p. id qd h. j. l. iij. s. i. s. e. Itē si vn' testis dicat plus q. alius p. hoc nō dicunt varij vel p. r. iij. hōf. voluit. d. an. m. c. i. sup. gl. i. de offi. leg. r. de hac materia sing. te stes per bal. i. l. i. C. de testa. per bal. in. l. de qb'. s. de leg. b'. r. in. l. i. C. si vn' ex pluri. app. r. in Ru. de cōtrouer. iuest. etiā si eēt statutū de hoc: vt per federi. de senis in p. fil. xvij. latissime per pau. de liaza. in sua disputa tione incipiente contra instrumentum op. r. per bar. in. l. eos d. fal. r. ibi dixi. r. de hac singularitate testium vide latissime per bal. in. l. testium. C. eo. in. vi. col. cū se. r. in. l. data. qui accusa. r. aliquid p. eūdē in. c. i. v. instru. mentū. d. natura. scud. p. bal. in. c. bone memorie magnitudine. de elec. r. bal. no. in. l. cū antiquitas. C. de testa. r. bal. i. l. obseruare. quoz ap. r. in l. ij. C. de dona. ante nup. r. glo. iij. q. viij. vide bar. in. l. de minore. s. tor. menta in. viij. col. de qd. r. vide glo. no. in. c. dudum. de coniug. Spe. in

ti. de inquis. s. i. v. quid si vnus. r. in ti. de teste. s. iam de interrogatorijj Ly. in. l. ij. C. que sit long. p. sue. d. ant. in. c. venies r. in. c. licet. extra eo. r. de singularitate r. cōtrarietate vide oino bal. in. l. obseruare. C. quādo ap. sit. per bal. in. auē. rogati. C. de testi. r. adde bal. in. d. l. qui sententiaz. C. de penis. r. in. l. rogati. s. i. si cer. pe. r. Ja. bu. in. l. arriani. C. de here. r. abb. i. c. ni bil. de v. sig. r. bal. i. c. bo ne. de elec. r. d. an. in. d. c. cum ecclesia sutrina. ADDE qui testes dicantur varij r. singulares bal. consilio lxxv. iij. vo. lu. Et qñ cō. formes r. va cillātes i sub stātia bal. cō. filio. c. cccxi. iij. li. Et quā do singula res p. eundē cō. filio. c. ccl. r. cccxi. eo. volu. Et ad pbandū que vsurariuz qñ testes dicantur singula res vide bal. cō. filio. c. cxxi. ij. v. uolu. r. vi de etiam cō. filio. c. xvij. e. li. r. de singu laritate testi um vid pau. de ca. cō. filio r. c. cclx. viij. b. C. Et no. glo. q. di etū ē supra q. uarietas rē. istud itellige ut not. dixit bar. i. l. qre. bas. d. te. mil. r. qualif. hoc itelligat vid bar. in. l. i. s. ij. j. quemad moduz testa. api. r. bal. in. l. i. in. pe. col. C. de testa. r. vide qd no. i l. testiu. C. de testi. r. bal. in

glo. no. q. varietas tps r. varietas loci reprobat testes. Itē dicit gl. q. p. dicta s. a qñ testes iducū tur ad pbādū aliqd factū certo tpe limitatum. S. si iducat ad pbādū aliqd nō limitatū certo tpe: tūc varietas tps nō reprobat eoz dicta: vt si volo pbare q. possederi: r. sūt testes q. dicunt vn' de vno ano: ali' de alio. certe sufficit nō eniz iducunt ad pbādū possessionē certi tps: r. istā gl. vidēt approbare doc. C. q. sit lon. p. sue. l. ij. i. q. iij. pncipali. i. s. s. eū. r. s. se. r. hec est mira bilis r. no. glo. b.

¶ Trent. Dec. l. pōt itelligi duo b' mōis. vno mō s. j. gl. s. j. quā dic q. iudices debent eē pntes qñ exami nāt testes. r. debēt hēre tabellionē q. scribat deā testiu. qd ē no. r. sicisto casu pbabunt acta p. tes tes. qd tenet Ja. de bel. in. auē. vt i medio litis in fine. C. Querit gl. v. r. hec. l. habeat locū ante li tis p. test. vel post rē. r. certe h. j. locū post litis cō. test. r. an in casib' in quib' fiat extimatio ante li tis contest. ad eternā rei memoriā: vt. l. asse toto s. hec verba. j. de here. in. sti. r. secū dū hāc lec. d. z expōi testes. i. volētib' testes p. ducere. Alio mō legit Ja. bu. r. istā lec. multū no. necessariā. Po ne q. aliqs volebat facere testamētū nō patiebā tur veniētes ab itestato venire notariū. r. tūc d. z iudex ire vel mittere notarium vt posset testari.

¶ Roduci. Quattuor modis pōt itelligi hec. l. scōm gl. i. ea. l. C. In gl. ibi. l. i. si q. testi b'. Adē i eadē sup. diuerso. c. vt ibi p. Ly. C. In ea. gl. ibi q. no. hoc ē verū in eadē causa. alias se cul. vt extra eo. c. venies. r. ibi p. gl. r. Inno. Itē r. in eadē cā produci possunt sup. aliquo capitulo: vt extra eo. c. cū cam. el. ij. C. In eadē glo. ibi repeti. s. j. illud fiat officio iudicis qñ obscure di xerit: vt extra eo. c. cum clamor. C. In eadē gl. ibi quarto rē. contrarium videtur notari p. glo. extra. e. c. cum causaz. in vltima glo. r. plenius in c. constitutus. el. scōo. extra eo. Bar.

¶ Estes. De mā h' l. dicit no. p. glo. C. e. l. eos rē. bar.

¶ Andatis. Querit glo. qd s. pcurator. dic gl. sec' q. videt q. possit eē testis. dic d. hoc vt. l. qñ liberti. C. e. in. q. ij. per Ly. r. in. l. pe. s. l. j. de diuer. r. temp. prescrip. C. Querit quid in tutozibus. dic vt in. l. qui testamento. s. i. j. de te sta. r. ibi per glo. r. Dy. r. Ja. de are. Bar. C. De iuris et facti ignorantia. Rubrica. C. Continuat glo. Rubricam r. ponit quattuor que videntur idem r. non sunt. vide eam quam melius declara: vt. j. de testa. l. de statu. C. Item no. gl. q. dicit q. copula r. ponitur inter diuersa.

¶ Regula. Si quis. No. q. si prefatio legis ē ge neraliter intelligit. C. No. etiam q. si lex est spe cialis ratio tamen ē generalis q. generaliter est intelligenda. C. Incipit liber. xxiij. de sponsalibus. Rubrica.

¶ Sponsalia. Gl. tangit hic vnaz. q. Si aliquis stipulatur sibi aliquam in vxorez r. postea nolit esse. an pos sit agi ad iteresse: forte quia erat di ues mulier. Ly. tangit in. l. i. C. e. r. Dy. i. l. ticia. j. de ver. ob. r. dic vt ibi plene dixi. C. Item que ritur in. ij. l. an ad contrahenda sponsalia suffici at nudus consensus. an requiratur stipulatio.

¶ Sufficit. No. arg. ad id qd quo tidie fit. simile in. l. cer ti cōdictio. s. si nūmos. s. si cer. pe. r. in l. ij. s. si quis. j. ne quid in lo. pu. r. in. l. si quis bo noium. j. de leg. i. C. Item querit glo. an matri monium possit contrahi sub conditione. dic vt in. c. h. r. quasi per totum. extra de condi. appo. C. Item querit glo. quid si penitreat absentem. vide gl. r. no. eam de quo dicit: vt in. c. h. extra d. p curato. li. vi. Bar.

¶ Puella. No. l. q. veniet tibi de facto multoties. C. No. q. tutor non potest: nec contra

phemo. C. s. cul'. Et ad gl. r. materiā vid no. p. ag. l. q. sua astēsis miles. C. Probabunt acta. in q. tuz hic bar. vult q. pōt pbari p. testes. an sue rit facta examinatio testiu pntē iudice. r. sic etiā dū de similibus actis an possint pbare p. testes bar. vult q. sic. vide gl. idē tenēt in. l. quozū. s. j. ti. ij. p. canonistas i capitulo qñ p. de pba. p. bar. in. l. si societatez. s. arbi troz. s. pro focio. r. l. i. ne in arbitris. C. de arbitris. r. in p. fil. incipit qd uertit i dubiū. r. in. l. emācipatiōe. C. de fide instru. r. ang. i. l. ambiguita tes. C. de testa. r. i. l. testiu. C. de testi. r. bal. in. l. litigatoribus. C. de app. r. Ro. i. l. i. C. de testamētis. d. C. Utrum hec. l. acta probant p. testes dixi in. l. p. r. abis. s. de pig. r. no. bar. in. l. emācipatiōe. C. de fide instru. r. i l. ne i arbitris. C. de arbi. ubi dicit bal. q. acta p. banf p. scripturā p. uatā. ADDE an acta aliter possint pbari qñ p. scripturam bal. p. filio. r. iij. i. li. pau. de ca. consilio. ij.

¶ Roduci. In prin. huius sup. vbo modis. vide bar. in. l. i. s. i. ff. vi p. bo. rap. r. bal. in. auē. at q. semel. in. p. de. pba. Ly. i. l. i. si q. testi. C. de testi. C. Andatis. i. p. n. hui' rē. vide l. i. s. s. aristo. q. vi aut clā. C. De iuris et facti igno. Ru. Et ad hūc titulū circa errorez iuris. vide bar. in. l. claudi'. de acqui. here. super hac rubrica sup. v. iuris r. fac. ig. rē. copula r. posita inter duo denotat diuersitatē hoc limita nisi pōtēret inter gen' r. speciē. ita notat gl. in Ru. C. de serui. r. quaz hic alle gat Inno. in. l. si cuz dotē. s. sinautē in semissē. j. so. ma. quod ē no. r. bar. adde. i. l. i. s. ad. l. acqui. per illū tex. i. simili. r. hoc idem in terminis dicit bar. in. l. i. fraudē. s. neg. istrumēta. j. de iure fisci in vers. vltimo iste. s. Item limita ut per bar. post. glo. in. l. i. s. de pac. in prin.

¶ Regula. In prin. huius vide ter. bar. et scribentes in. l. cum hi. in prin. de trans. et allegatur ista. l. i. s. pe. p. oldra. in cō. fil. c. cētesimo tertio incipiente questio talis est. an. c. q. quale est pncipiū. l. uel statuti talis iudicatur esse finis. nam precedentia trabunt ad sequentia et contra. l. qui filiabus in prin. et. l. talis scriptura de leg. i. l. si seruus